TEHARET
VE
NAMAZ

Hazirlayan:
Fikri Göncü

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالشفا

TEHARET
VE
NAMAZ

Hazırlayan:
Fikri Göncü

Varagat İlmiye Basım ve Yayınevi
Riyad-Şifa-Tel: 4228837 Fax:2983407

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر
قونجو، فكري شكري
الطهارة والصلاة باللغة التركية. / فكري شكري قونجو.-
الرياض، ١٤٢٧هـ
٩٢ ص؛ ١٢ × ١٧سم
ردمك: ٤-٧-٩٨٠٧-٩٩٦٠
١- العبادات (فقه إسلامي) ٢- الطهارة
٣- الصلاة أ- العنوان
ديوي ٢٥٢ ١٤٢٧/٥٩١٦

رقم الإيداع: ١٤٢٧/٥٩١٦
ردمك: ٤-٧-٩٨٠٧-٩٩٦٠

الطبعة الأولى ١٤٢٧هـ

بسم الله الرحمن الرحيم

ÖNSÖZ

Hamd âlemlerin Rabbine salat ve selam onun Resûlü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'e ve onun âline ve ashabınadır. Namaz gibi büyük bir ibadeti kullarına farz kılarak onları huzuruna kabul eden Allah'a hamd olsun! Namazı, müminlerin miracı, salihlerin göz nuru ve kalp huzuru kılan Yüce Allah'a hamd olsun!

Namaz! Dinimizin direği. Şahadet kelimesinden sonra islamın en önemli rüknü. Edâsı cennetin anahtarı, ebedî kurtuluş ve saâdet. Günahların kefareti, Rabbin rızası.. Terki ise Rabbin gazabı. Namaz kulluğun en büyük ifadesidir. Diğer bütün ibâdetlerin kabûlünün kendisine bağlı olduğu büyük bir ibâdettir.

Elinizdeki bu kitap bir müslümanın abdest ve namaz konusunda bilmesi gereken özet bilgiler içermektedir. Kitap hazırlanırken bu konuda günümüzde kaleme alınmış kitap ve kitapçıklardan büyük ölçüde faydalanılmıştır. Özet bilgi verilme zorunluluğu olmasına rağmen hükümler özet olarak delilleri ile birlikte verilmeye çalışılmıştır. Bir müslümanın namaz kılması için gerek duyacağı bilgiler, elden geldiği kadar anlaşılır bir üslup ile sunulmuştur. Bu kitapçıkta sadece abdest ve namaz ibadetine değil, bu iki ibadet ile ilgili olmak üzere namaz öncesi durumlar ile ilgili; temizlik, suların hükmü, misvak kullanmak gibi diğer bazı konular da özet olarak ele alınmıştır. Bu kitapçıkta bir müslümanın namaz ve abdest konusunda ihtiyaç duyacağı bir çok konuya temas edilmektedir.

Yüce Allah'tan bu mütevazı çalışmayı salih ameller zümresinden eyleyerek kabul buyurmasını niyaz ederim.

Fikri Göncü
25/02/2003 M.-12/25/1423 H.

NAMAZA HAZIRLIK

KONU BAŞLIKLARI:

NAMAZ ÖNCESİ TEMİZLİK

Tuvalete Çıkma Adabı

- **İstinca Ve İsticmar**
- **Misvağın Önemi**

ABDEST

- **Abdest Nasıl Alınır?**
- **Cünüp Bir kişi Nasıl Temizlenir?**

TEYEMMÜM

- **Teyemmüm Nasıl Yapılır?**
- **Mest Veya Çorap Üzerine Mest.**
- **Çarığa (ayakkabı, çizme) mest etmenin şartları:**
- **Hastanın Abdesti?**

NAMAZ ÖNCESİ TEMİZLİK

Şüphe yok ki namaz ibadeti kalbi bütün kötülüklerden temizleyen bir ibadettir. Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنكَرِ﴾

"Muhakkak ki namaz hayasızlıklardan ve kötülüklerden alıkoyar." (Ankebut:45)

Bildiğimiz gibi bir müslümanı manevi bütün kötülüklerden arındıran namaz ibadetine başlamadan önce maddi bir takım temizlikleri de yapması lazımdır. Vücudun, elbisenin ve namaz kılınacak olan yerin temiz olması yapılması gereken bu temizliklerin başında gelir. Dolayısıyla namaz insanı hem maddi ve hem de manevi kirlerden arındıran bir kalkan vazifesi görmektedir. Namaz ile ilgili konumuza tuvalet adabından başlamayı uygun gördük. Zira bu âdâba riayet etmeden gerçek temizlik olmaz, gerçek temizlik olmayınca da namaz olmaz.

TUVALETE ÇIKMA ÂDABI

- **İstinca ve İsticmar:**

İstinca; her iki yoldan çıkan pisliğin eserinin su ile temizlenmesi, isticmar ise; taş, mendil, kumaş parçası ve benzeri şeylerle pisliğin hükmen temizlenmesidir.

İhtiyacını gidermek isteyen kişi bu ihtiyacını göreceyi yere gitmeden önce yanına temizleneceği su

veya taş ve taşa benzer kuru şeyler almalıdır. İhtiyacını gidereceği yerde bunlar varsa buna gerek yoktur. İstinca veya isticmar yaparken sağ eli kullanmak caiz değildir. Bir fıtrat dini olan islam insan fıtratının sevdiği temizlik konusuna büyük önem vermiştir.

Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿إنّ الله يُحبُّ التَّوّابِينَ وَيُحبُّ المُتَطَهِّرِينَ﴾

"Muhakkak ki Allah tevbe edenleri ve temizlenenleri sever." (Bakara:222)

﴿فيه رِجَالٌ يُحبّونَ أن يَتَطَهَّرُوا وَاللهُ يُحبُّ المُطّهِّرِينَ﴾

"Orada öyle kimseler vardır ki temizlenmeyi severler Allah da temizlenenleri sever." (Tevbe:108)

Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurur:

«الطُّهُورُ شَطْرُ الإِيمَانِ»

"Temizlik imanın yarısıdır."

Helâya girerken:

«بِسْمِ اللهِ أَعُوذُ بِاللهِ مِنَ الخُبْثِ وَالخَبَائِثِ»

"Bismillahi eûzü billahi minel hubsi ve'l habais" demek müstehaptır.

"Allah'ın adıyla! Pislikten (kötülüklerden) ve pislikler (şeytanlar) den sana sığınırım."

Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurur:

«سِتْرُ مَا بَيْنَ الجِنِّ وَعَوْرَاتِ بَنِي آدَمَ إِذَا دَخَلَ الكَنِيفَ أَنْ يَقُولَ بِسْمِ اللهِ»

***"Tuvalete girdiği zaman adem oğlunun avret mahalli ve cinler arasındaki örtü o kulun bismillah demesidir"*[1]**

Kişinin tuvaletten çıkarken ise «غفرانك» "Ğufrâneke" yani (Bağışlamanı dilerim!) demesi müstehaptır. **Enes'ten (r.a) şöyle rivayet edilir:**

«كَانَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) إِذَا خَرَجَ مِنَ الخَلاَءِ قَالَ «غُفْرَانَكَ»

***"Allah'ın Resûlü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) helâdan çıktığında «Ğufrâneke» derdi."*[2]**

Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in İbn-i Mâce'nin Enes (r.a) den rivayet etmiş olduğu hadiste heladan çıktıktan sonra şöyle dediği rivayet edilmiştir:

«الحَمْدُ لِلّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنِّي الأَذَى وَعَافَانِي»

***"Bana eziyet veren şeyi benden giderip bana afiyet veren Allah'a hamd olsun."*[3]**

Helaya sol ayakla girip, sağ ayakla çıkmak müstehaptır. Camiye veya eve girerken sağ ayakla girilir. Ayakkabı giyerken sağ ayakla başlanır. Giyecekleri giyerken sağ ayak veya sağ kolla başlanır. Bu durum, temiz ve iyi yerlere girerken sağ ayak, kötü pis yerlere girerken sol ayağın kullanılması sünnetine kıyaslanmıştır.

---

[1] Buhari'de "Edebi'l-Müfred" babında buna benzer hadisler rivayet etmiştir. Tirmizi ve İbn-i Mâce rivayet ederek hadisin senedinin kuvvetli olmadığını bildirmişlerdir.

[2] Tirmizi rivayet ederek hadisin hasen olduğunu söylemiştir.

[3] Nesâî ve İbn-i es Sini Ebu Zer'den rivayet etmiştir.

Allah'ın Resûlü tuvalet esnasında kıbleyi öne veya arkaya almayı, sağ elle istinca yapmayı, üç taştan azıyla veya pislik veya kemikle istinca yapmayı yasaklamıştır. Selman'ın (Allah ondan razı olsun) Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'e intisap ettiği bir hadiste Peygamberimizden şöyle haber verir:

«لَقَدْ نَهَانَا أَنْ نَسْتَقْبِلَ الْقِبْلَةَ بِغَائِطٍ أَوْ بَوْلٍ، أَوْ نَسْتَنْجِيَ بِالْيَمِينِ، أَوْ نَسْتَنْجِيَ بِأَقَلَّ مِنْ ثَلاَثَةِ أَحْجَارٍ، أَوْ نَسْتَنْجِي بِرَجِيعٍ أَوْ بِعَظْمٍ»

"Allah'ın Resûlü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) büyük veya küçük tuvalet esnasında kıbleye yönelmekten veya kıbleyi arkaya almaktan, sağ elle istinca yapmaktan, üç taştan azıyla istinca yapmaktan, kuru hayvan pisliği ve kemikle istinca yapmaktan bizi menetmiştir."[4]

Helaya oturan kişinin ağırlığını sol ayağının üzerine vermesi müstehaptır. Tabarâni'nin El-Mû'cem'de Sürâka Bin Malik'ten rivayet ettiği hadiste Sürâka şöyle söyler:

«أَمَرَنَا الرَّسُولُ ﷺ أَنْ نَتَّكِئَ عَلَى الْيُسْرَى وَأَنْ نَنْصِبَ الْيُمْنَى»

"Allah'ın Resûlü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) ağırlığımızı sol ayağımızın üstüne verip sağ ayağımızı uzatmamızı emretti."[5]

Aynı zamanda arazide helaya çıkan kişi kendisini kimsenin görmemesi için gerektiği ölçüde uzaklaşması

---

[4] Müslim:No:262.

[5] Hâzimî hadisin rivayetinde bilmediği bir kişinin bulunduğunu bildirmiştir.

müstehaptır. Ebu Davud'un Cabir'den rivayet ettiği bir hadiste şöyle haber verilir:

«كَانَ إِذَا أَتَى الْبَرَازَ أَبْعَدَ حتى لا يَرَاهُ أَحَدٌ»

"(Allah'ın Resûlü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)) büyük tuvaletine çıktığında birileri tarafından görülmemek için ta uzaklara kadar giderdi."[6]

Yine helaya çıkanın -özellikle alt taraflarının- birileri tarafından görülmesini engellemek için en azından vücudun alt kısımlarını taş, ağaç, tepe arkası gibi engellerle gizlemek müstehaptır. Fakat kişi görülme ihtimali yüksek bir konumda ise mutlaka en azından avret yerlerini örtecek önlemleri almalıdır. Ebu Hureyre'den rivayet edilen hadiste:

«مَنْ أَتَى الغائط فَلْيَسْتَتِرْ»

"Kim helaya giderse kendini gözlerden saklasın"[7] buyurulmaktadır.

Arazide helaya giden kişi sidiğin kendisine sıçramaması için kumlu veya yumuşak zeminli bir yer seçmelidir. Evlerde ki tuvalet taşlarının ise sidiğin sıçrama tehlikesine karşı derin olması lazımdır. Kişi tuvalette sidiğin kendi üstüne sıçramaması için elinden geldiği kadar bu duruma dikkat etmelidir. Bir hadiste şöyle buyurulur:

---

[6] Nesaî, Ebu Davud, Tirmizi rivayet etmiştir. Tirmizi aynı hadisin Muğîra'nın rivayetiyle geleni için sahih demiştir.

[7] Nesaî,Tirmizi, İbn-i Mâce rivayet etmiş Hafız hasen olduğunu söylemiştir.

«إِذَا بَالَ أَحَدُكُمْ فَلْيَرْتَدْ لِبَوْلِهِ»

"İçinizden biriniz bevlettiği zaman sidiğini kendi üzerine sıçratmasın."[8]

Erkek bir kişi bevlini yaptıktan sonra, sol elinin baş ve orta parmağı ile zekerini (tenasül uzvunu) kökünden tutup hafifçe bastırarak başına doğru çekerek zekerin içinde kalan sidiği boşaltması ve bu işlemi üç kez tekrarlanması iyidir. Fakat Şeyhu'l-islam İbn-i Teymiye bütün bu işlemlerin bidat olduğunu söylemiştir.

Özellikle insanlar tarafından görülme tehlikesi olunan yerlerde daha eğilmeden elbisesinin kaldırılması mekruhtur. Tuvalette iken konuşmak veya selam almak mekruhtur. Fakat bir kişinin tehlikeye düştüğü görülürse insan tuvalette de olsa onu uyarmalıdır. Tuvalette hapşırası gelen kişi, hapşırdıktan sonra içinden "elhamdülillah" der. Kara parçası üzerinde herhangi bir deliğe veya yarığa veya boş bir kabın içine bir zaruret olmadığı müddetçe bevletmek mekruhtur. Zira bu durum bu gibi yer ve kapları mesken edinmiş olan böcek ve sürüngen hayvanlara eziyet verecektir. Bevlederken kişinin tenasül uzvunu sağ eli ellemesi mekruhtur. Yine istinca ve isticmarda sağ eli kullanmak mekruhtur. **Ebu Gatâde'den rivayet edilen hadiste şöyle buyurulur:**

«لاَ يُمْسِكَنَّ أَحَدُكُمْ ذَكَرَهُ بِيَمِينِهِ وَهُوَ يَبُولُ، وَلاَ يَتَمَسَّحْ مِنَ الخَلاَءِ بِيَمِينِهِ»

---

[8] Ahmed.

"İçinizden hiç bir kimse bevlini yaparken sağ eli ile zekerini tutmasın ve tuvalette sağ elini kullanarak silinmesin." [9]

Kişinin ihtiyacını giderirken aya veya güneşe doğru yönelmesi mekruhtur. Zira bunlarda Allah'ın nuru vardır. İhtiyaç giderirken -binaların içinde olmak hariç- kıbleye doğru yönelmek veya kıbleye arka dönmek haramdır. Ebu Eyyûb'un Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'e intisap ettirerek rivayet ettiği hadiste şöyle buyurulur:

«فَإِذَا أَتَيْتُمْ الغَائِطَ فَلاَ تَسْتَقْبِلُوا القِبْلَةَ وَلاَ تَسْتَدْبِرُوهَا، وَلَكِنَّ شَرِّقُوا أَوْ غَرِّبُوا»

"Tuvalete çıktığınızda kıbleyi arkanıza veya önünüze almayın. Fakat doğuya veya batıya dönün." [10]

Kıbleden hafif bir şekilde başka bir yere dönmek yeterlidir. Kişi ile kıble arasında belli bir engelin olup olmaması bu hükmü değiştirmez. İstinca yaparken kıbleye dönmek mekruhtur. Tuvalette gereksiz yere beklemek caiz değildir. Zira avret mahalli gereksiz olduğu halde açık tutulmuş olunmaktadır. Bu durumun aynı zamanda da tıbbî açıdan zararlı olduğu uzmanlar tarafından ifade edilmiştir.

Kullanılan yol veya insanların gölgelendiği, güneşlendiği veya toplandığı yerlere, meyveli bir ağacın dibine ve su kaynaklarına küçük veya büyük ihtiyacı gidermek caiz değildir. Her ne kadar taş ve benzeri kuru

---

[9] Buhari-Müslim.

[10] Buhari-Müslim.

şeylerle temizlenmek yeterli olsa da taşlarla silindikten sonra suyla yıkamak daha uygundur. Zira Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) taşla silindikten sonra suyla yıkanır ve bunu müminlere tavsiye ederdi. Fakat dışkılanan madde normal bölgenin haricinde diğer yerlere yayılmışsa bu durumda taş ve benzeri şeylerle silinmek yeterli olmayıp mutlaka su gerekir.

İsticmar yapılan maddelerin taş, odun, kumaş v.b. şeylerden olması, temiz ve temizleyici olması ve kullanılması mübah olan şeylerden olması gerekmektedir. Temiz de olsa kemik, hayvan pisliği, yiyecek, ilim kitapları veya bir hayvanın cismine birleşik durumda olan kuyruk ve tüy ile isticmar yapılması haramdır.

Silme sayısı en az üç olmalıdır, yani kullanılacak taşların adedi en az üç olmalıdır. Fakat kullanılan taşın kenarları üç kenarlı veya daha fazla olurda bu kenarların kullanımı ile temizlik sağlanabilmiş olursa bu taş üç taş yerine geçer. Zira burada önemli olan silme sayıları olup taşların adedi değildir. İsticmar temizlenmesi ancak su ile mümkün olabilecek seviyeye gelene kadar silme işlemiyle temizlik yapma gayretidir.

Üç taş ile temizlik mümkün olmazsa beş taş, beş yeterli olmazsa yedi kullanılmalıdır. Yani kullanılan taşların adedi daima tek sayılı olması sünnettir. Her iki dışkılama yolundan yellenme haricinde çıkan her türlü madde için su veya taş v.b. şeylerle istinca (temizlik) yapmak farzdır. Bunları yapmadan alınan abdest veya alınan teyemmüm geçerli olmaz. **Buhari ve Müslim'de Migdâd'dan rivayet edilen hadis şöyle buyurulur:**

«يَغْسِلُ ذَكَرَهُ ثُمَّ يَتَوَضَّأُ»

"O önce zekerini (tenasül uzvunu) yıkar daha sonra abdest alırdı."

Dışkılanan maddeler şayet normal yollardan gelmezse bu durum da istinca yapmadan da abdest alınabilir.

MİSVAĞIN ÖNEMİ

Sivak ve misvak, ağız temizliğinde kullanılan bir çeşit ağaç köküne verilen addır. Sivak; hem erak, zeytin, urcun v.b. güzel kokulu ağaç köklerine verilen ismin, hem de bu kökü kullanarak yapılan ağız temizliği işlemine verilen isimdir. Her hangi bir vakitte misvak kullanmak sünnettir. Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurur:

«السِّوَاكُ مُطَهِّرَةٌ لِلْفَمِ وَمَرْضَاةٌ لِلرَّبِّ.»

"Misvak kullanmak ağzı temizler ve Rabbin rızasını kazandırır."[11]

Özellikle gece veya gündüz uykusundan kalkıldığında misvak kullanmak sünnettir. Huzeyfe'den rivayet edilen hadiste şöyle buyurulur:

«كَانَ رَسُولُ الله ﷺ إذَا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ يشوص فَاهُ بِالسِّوَاكِ.»

"Allah'ın Resûlü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) gece namazına kalktığında ağzını misvakla fırçalardı."[12]

---

[11] Şâfi'î, Ahmed, Nesaî ve İbn-i Huzeyme rivayet etmişlerdir. Buhari ise tâlik (ek) olarak Hz. Aişe'den merfu olarak rivayet etmiştir.

Uzun süre konuşulduğunda, uzun süre açlık ve susuzluk durumlarında misvak kullanmak müstehaptır. Zira bu durumlarda misvak ağızda meydana gelecek kokuları giderecektir.

Abdest almadan önce veya namazdan hemen önce misvak kullanmak müstehaptır. Bu konuda Ebu Hureyre'nin rivayet ettiği hadis şöyledir:

«لَوْ لاَ أَنْ أَشُقَّ عَلَى أُمَّتِي لأَمَرْتُهُمْ بِالسِّوَاكِ عِنْدَ كُلِّ الْوُضُوءِ.»

"Ümmetime zor geleceğinden korkmasaydım onlara her abdest öncesi misvak kullanmalarını emrederdim."[13]

Kuran okumaya başlamadan önce de misvak kullanmak müstehaptır. Hz.Ali'den merfû olarak rivayet edilen hadiste şöyle buyurulur:

«إِنَّ أَفْوَاهَكُمْ طُرُقُ الْقُرْآنِ فَطَيِّبُوهَا بِالسِّوَاكِ.»

"Ağızlarınız Kur'anın yollarıdırlar onları misvakla güzel kokulu yapınız.»

Başka bir hadiste şöyle buyurulur:

«إِذَا قَامَ أَحَدُكُمْ يُصَلِّي فِي اللَّيْلِ فَلْيَسْتَكْ، فَإِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا قَرَأَ فِي صَلاَتِهِ وَضَعَ مَلَكٌ عَلَى فِيهِ، وَلاَ يَخْرُجُ مِنْ فِيهِ شَيْءٌ إِلاَّ دَخَلَ فِي جَوْفِ الْمَلَكِ.»

"Sizden biriniz gece namaza kalktığınızda misvak kullansın, zira; o kişi namazda okumaya başladığında bir melek gelip ağzını bu kişinin ağzına dayar ve onun

[12] Tirmizi hariç El Cemaah (Kütüb-i Sitte'nin müellifleri ve İmam Ahmed) rivayet etmiştir.

[13] Ahmed, Malik ve başkaları rivayet etmişlerdir.

***ağzından dökülen her şey (Kur'an ve zikirler) o meleğin karnına girer."*[14]**

ABDEST

Abdest, küçük ve büyük tuvalete çıkmak yellenmek veya derin uykuyla uyumak gibi küçük olaylardan sonra her müslümanın belli ibadetler için yapması gerekli olan bir temizliktir.

Namaz kılmak isteyen kişinin öncelikle maddi ve manevi pisliklerden uzak olmalıdır. Maddi pislikler insanın bedeninde veya elbisesinde olan pisliklerdir. Manevi olanı ise insanın abdestsiz olduğu hal veya cünüplük, hayız, nifas halleridir. Bu hüküm Kur'an, Sünnet ve icmâ ile sabittir. Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ، وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَى أَوْ عَلَى سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لَامَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ مِنْهُ﴾

"Ey iman edenler! Namaz kılmaya kalktığınız zaman yüzlerinizi, ellerinizi dirseklerinize kadar yıkayınız, başlarınızı mesh edip ayaklarınızı topuklarınıza kadar yıkayınız. Eğer cünüp oldunuz ise, boy abdesti alınız. Eğer hasta veya yolculuk halinde bulunursanız yahut biriniz tuvaletten gelirse, yahut da kadınlara

---

[14] Ziya rivayet etmiştir.

***dokunmuşsanız** (cinsi temasta bulunmuşsanız) **ve bu hallerde su bulamamışsanız temiz topraklarla teyemmüm edin de yüzünüzü ve** (dirseklere kadar) **ellerinizi onunla meshedin...**" (Maide:6)*

Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurur:

«لاَ يَقْبَلُ اللهُ صَلاَةً بِغَيْرِ طَهُورٍ»

"Allah temiz olmayanın namazını kabul etmez." (Müslim rivayet etmiştir.)

«لاَ يَقْبَلُ اللهُ صَلاَةَ أَحَدِكُمْ إِذَا أَحْدَثَ حَتَّى يَتَوَضَّأَ»

"Allah içinizden abdestini bozacak bir fiil yapanın namazını abdest alıncaya kadar kabul etmez." (Buhari ve Müslim rivayet emiştir.)

Allahu Teâlâ az önce zikredilen âyeti kerimesinde temizliğin iki çeşidi olduğunu ifade etmiştir: **Birincisi;** asıl olan temizlik, **ikincisi;** onun bedeli olan temizliktir. Asıl olan temizlik su ile yapılır, bedeli ise su olmadığı zaman gündeme gelen teyemmümdür.

Allahu Teâlâ bu âyette su ile yapılan temizliğin (abdestin) iki kısma ayrıldığını beyan etmiştir: Bunlar büyük ve küçük temizliklerdir. Su bulunmayan durumlarda Teyemmüm yapmak her iki temizliğin hükmen gerçekleşmesi için yeterlidir.

ABDEST NASIL ALINIR?

1. **Abdest alacak kişi önce abdest almaya niyet eder.** Niyet kalpten yapılır ve asla dille söylenmez.

Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) ne abdest almaya başlarken, ne de namaza başlarken dil ile niyet etmemiştir. Zira Allahu Teâlâ kalpte olan niyetleri bilmektedir ve dolayısı ile O'nun bildiğini yine O'na haber verme ihtiyacı yoktur.

2. **Daha sonra "Bismillah" denerek besmele çekilir.**
3. **Daha sonra eller üç defa yıkanır. (Şekil:1)**

Şekil:1

Şekil:2

4. **Ağza üç defa su verilerek çalkalanır.** Buruna üç defa su çekilerek sümkürülür. **(Şekil:2-3-4)**

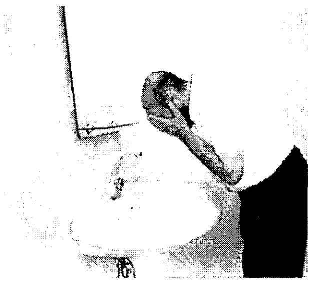
Şekil:3 **Şekil:4**

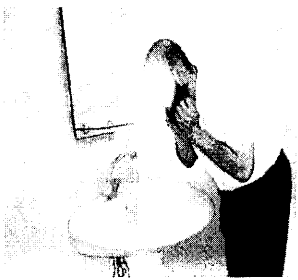
5. **Daha sonra yüz üç defa yıkanır:** Yüz boyuna cephedeki tüy bitiminden çene altına kadar, enine kulaktan kulağa yıkanmalıdır.**(Şekil:5)**

﴿فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ﴾

"Yüzlerinizi yıkayınız."

Yüzdeki sakallar sıksa elleri tarak şeklinde tutarak sakallar hilallenir. **(Şekil: 6)**

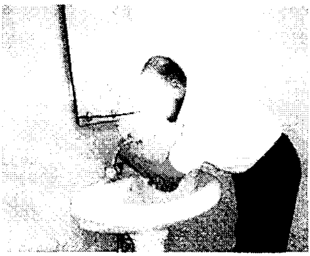

Şekil:5 **Şekil:6**

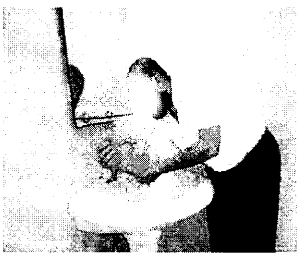
6. **Daha sonra eller ve kollar sağ koldan başlamak üzere dirsekleri ile beraber üçer defa yıkanır. (Şekil:7-8)**

﴾وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ﴿

"Ellerinizi de dirseklerinize kadar yıkayınız"

Şekil:7

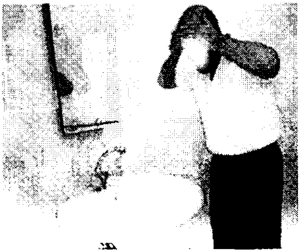
Şekil:8

7. **Daha sonra eller ıslatılır ve başın ön tarafından arkasına doğru saçlar üzerine mesh edilir ve daha sonra da aynı şekilde geriye getirilir. (Şekil:9-10)**

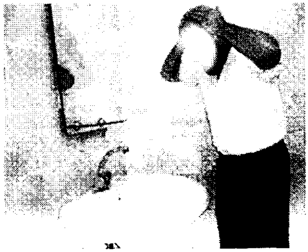
﴾وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ﴿

" Başlarınızı mesh ediniz."

8. **Başın bütünü mesh edilir. Ancak başta sarık sarılı ise saçın başın açıkta kalan kısmını mesh edip kapalı kısımları mesh yapılabilir.** Bazı alimler başın bir kısmını meshetmenin yeterli olduğu söylemişlerdir. Örneğin İmam-ı Ebu Hanife başın dörtte birinin meshedilmesinin yeterli olduğunu ifade etmiştir.

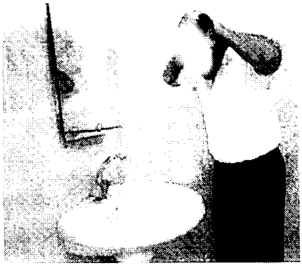

Şekil:9

Şekil:10

9. **Daha sonra kulaklar bir defa olmak üzere mesh edilir:** İşâret parmakları kulak deliklerine sokularak kulak içleri, baş parmaklarla da kulağın dış kısmı mesh edilir. **(Şekil:11)**

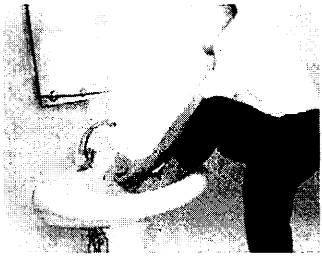

Şekil:11

10. **Daha sonra sağdan başlamak üzere ayaklar üç defa topuklar ve iki taraftaki şişkin kemiklere kadar yıkanır. (Şekil:12-13)**

﴿وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ﴾

"Ayaklarınızı topuklarınıza kadar yıkayın."

Şekil:12

Şekil:13

CÜNÜP BİR KİŞİ NASIL TEMİZLENİR?

Gusül, cünüplük ve hayız gibi büyük hadeslerden sonra alınması gereken boy abdestidir. Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا﴾

"Eğer cünüp oldunuz ise, boy abdesti alın." (Maide:6)

Alınış Şekli:

1. Öncelikle kalpten gusül abdesti almaya niyet edilir.
2. Daha sonra "Bismillah" diyerek besmele çekilir.
3. Daha sonra tam bir namaz abdesti alınır.
4. Daha sonra başdan aşağıya doğru üç defa su dökülür.
5. Daha sonra hiç bir kuru yeri kalmayıncaya kadar bütün vücut yıkanır.

TEYEMMÜM

Teyemmüm, suyun olmadığı veya su olmasına rağmen kullanılmasının mümkün olmadığı durumlarda

topraklla yapılan ve abdest veya gusül abdesti yerine geçen vacip bir temizliktir. Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿وَإِنْ كُنتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا وَإِنْ كُنتُمْ مَرْضَى أَوْ عَلَى سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِّنْكُمْ مِنَ الغَائِطِ أَوْ
لاَمَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ مِنْهُ﴾

"Eğer cünüp oldunuz ise, boy abdesti alın. Eğer hasta veya yolculuk halinde bulunursanız yahut biriniz tuvaletten gelirse, yahut da kadınlara dokunmuşsanız *(cinsi temasta bulunmuşsanız)* ***ve bu hallerde su bulamamışsanız temiz topraklarla teyemmüm edin de yüzünüzü ve*** *(dirseklere kadar)* ***ellerinizi onunla meshedin..."*** *(Maide:6)*

Teyemmüm Nasıl Yapılır?

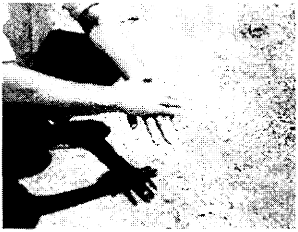
Teyemmüm alacak kişi öncelikle normal abdest için mi, yoksa gusül abdesti için mi teyemmüm yapacağına niyet eder. Sonra toprağa veya toprak cinsinden bir şeye iki elinin içi ile vurarak bununla yüzünü ve ellerini mesh eder. **(Şekil:14-15-16-17)**

Şekil:14

Şekil:15

Şekil:16

Şekil:17

Bazı alimlere göre eller kollarla beraber mesh edilmelidir. Fakat âyette elleriniz manasına gelen "eydikum" lafzı geçmektedir. Başka bir âyette:

﴿وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا﴾

"Erkek veya dişi hırsızın ellerini kesin."

buyurulmaktadır. Ayette ***"ellerini kesin"*** manasına gelen ***"eydiyehuma"*** lafzı geçmektedir. Hırsızın ellerinin bileğinden kesileceği konusunda şüphe yoktur. Öyleyse ellerden kasıt kollar olmayıp sadece kolların el bileklerine kadar olan kısmıdır.

Teyemmüm, suyun olmadığı veya kullanılmasının mümkün olmadığı durumlarda namaz abdesti ve gusül abdesti için yeterlidir. Zira Allahu Teâlâ küçük ve büyük temizliği zikrettikten sonra:

﴿فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا﴾

"Temiz toprakla teyemmüm edin." buyurmaktadır.

Allahu Teâlâ âyette şöyle buyurur:

﴿مَا يُرِيدُ اللهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ وَلَكِنْ يُرِيدُ لِيُطَهِّرَكُمْ﴾

"Allah size bir güçlük çıkarmak istemez fakat sizi tertemiz kılmak ister." *(Maide:6)*

Bazı alimler teyemmümün temizleyici değil sadece ibadeti mübah kılıcı olduğunu ifade etmişlerdir. Fakat teyemmüm mübah kılıcı değil hükmen temizleyicidir.

Bu ayette teyemmümün temizleyici olduğuna işaret vardır. Bu iki söz arasındaki fark şudur: Teyemmüm mübah edicidir diyenler şöyle diyorlar: "Teyemmüm belli bir zaman ve belli bir çeşit için geçerlidir, yani bir insan belli bir namaz için teyemmüm alsa o namazın vaktinin çıkması ile teyemmümü de bozulmuş olur. Yine bu görüşe göre; bir insan nafile namaz kılmak için teyemmüm alsa, bu teyemmümle farz bir namaz kılamaz. Zira farz namaz çeşit olarak nafileden farklıdır. Fakat doğru görüşe göre teyemmüm temizleyicidir ve dolayısıyla nafile namaz için alınan teyemmümle farz namazlar da kılınabilir ve namaz vaktinin çıkması ile teyemmüm bozulmaz. Şayet bir kişi abdesti bozacak bir iş yapmadığı takdir de almış olduğu teyemmümle beş vakit namazın beşini dahi kılabilir.

Teyemmümden kaynaklanan bu temizlik su bulununcaya kadardır. Su bulunulduğunda teyemmümün sağladığı temizlik ortadan kalkar. Örneğin cünüplükten dolayı teyemmüm yapan biri su bulduğunda hemen gusül almalıdır.

Buhari'de Ümran bin El-Husayn'nin rivayetiyle aktarılan şöyle bir kıssa geçer. Müslümanlar (bir sefer esnasında) susuz kalmışlardır. Sonunda bir müşrik kadının yanında su bulunur Allah'ın Resûlüne getirilir.

Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in yanında sahabeler vardır. Hepsi bu sudan içip susuzluklarını giderirler ve sonra develerini de sularlar. (Bu olaydan önce) Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) sahabeler arasından birinin onlarla beraber namaz kılmadığını görür o kişiye sorar:

«مَا مَنَعَكَ أَنْ تُصَلِّي مَعَنَا؟

"Seni bizimle namaz kılmaktan alı koyan nedir?"

فَقَالَ : يَا رَسُولَ الله، أَصَابَنِي جَنَابَةٌ وَلاَ مَاءَ.

"Şöyle cevap verir: Ey Allah'ın Resûlü bana cünüplük isabet etti ve gusül almam için su da yok."

فَقَالَ :"عَلَيْكَ بِالصَّعِيدِ، فَإِنَّهُ يَكْفِيكَ.»

"Allah'ın Resûlü der ki:Toprakla teyemmüm yapman senin için yeterlidir."

Daha sonra su gelir ondan bir miktar su artar. Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) o kişiye şöyle der:

«خُذْ هَذَا المَاءَ فَأَفْرِغْهُ عَلَى نَفْسِكَ»

"Bu suyu al ve üzerine dök."

Burada dikkat çeken bir durumda gusülde tertibin şart olmadığıdır. Zira Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) bu sahabiye önce şunu yap, sonra şunu yap dememiş, sadece suyu alıp üstüne dökmek suretiyle normal olarak yıkanmasını öğütlemiştir.

MEST VEYA ÇORAP ÜZERİNE MEST YAPMAK

Mest, deri ve benzeri maddelerden yapılmış olup ayağa giyilen bir ayakkabı türünden bir giysidir. Zamanımızda bazı Müslümanlar genelde soğuktan korunmak için bunu giyerler ve temizliğini sağlamak için de mestin üzerine onu koruyacak bir deri, plastik ve benzeri maddelerden imal edilmiş başka bir ayakkabı daha giyerler. Her ne kadar abdeste mest üzerine, mest edebilmek için bu koruyucu ayakkabı şart olmasa da bazı müslümanlar temizliğinden daha emin olabilmek için bu ikinci ayakkabıyı giymeyi uygun görürler.

Çorap, ayağa giyilen yün, pamuk veya benzeri maddelerden yapılmış bir ayak giysisidir.

Mest, çarık ve çorap üzerine mest yapmanın hükmü:

Ayağa giyilen çarık ve çorap türünden şeylerin üzerine mesh yapmak Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in sünnetidir. Kim ki bunları abdestli iken giymişse bunların üzerine mest etmesi ayaklarını yıkamasından efdaldır. Buna delil ise Muğire Bin Şûbe'den rivayet edilen şu hadistir:

«أنّ النّبيّ ﷺ تَوَضّأ، قال المغيرة: فأهْوَيْتُ لأنْزِعَ خُفّيْه فقال: «دَعْهُما فإنّي أدْخَلْتُهُما طاهِرَتَيْن» فمَسَحَ عَلَيْهِما.»

«Allah'ın Resûlü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) abdest alıyordu. Çarıklarını çıkarmak için hareketlenmiştim bana: "Onları bırak ben onların ikisini de temiz

(abdestli) olarak giydim" dedi ve çarıklarının üzerine mest etti.»

Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلاَةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ﴾

"Ey iman edenler! Namaz kılmaya kalktığınız zaman yüzlerinizi, ellerinizi dirseklerinize kadar yıkayınız, başlarınızı mesh edip ayaklarınızı topuklarınıza kadar yıkayın." (Maide:6)

« وَأَرْجُلَكُمْ » kelimesi konusunda iki sahih kıraat (okuyuş) vardır. Birincisinde bu kelime «وُجُوهَكُمْ» kelimesine atfedilmiştir. Bu kıraata göre ayakların yıkanması emredilmiştir. İkincisi: « وَأَرْجُلَكُمْ » kelimesi «بِرُءُوسِكُمْ» kelimesine atfedilmiştir. Bu kıraata göre mana ayakların meshedilmesini ifade etmektedir. Bu durumda ayakların yıkanması mı yoksa mest edilmesi mi gerektiğini sünnet belirtmektedir. Allah'ın Resulü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) ayakları açıksa onları yıkar ve şayet çorap veya çarıkla kapalı ise üzerine mest ederdi.

İmam Ahmed Bin Hanbel ayaklara mest etme konusunda hiç bir şüphesi olmadığını zira bu konuda kırk tane hadis olduğunu beyan etmiştir.

Çarığa (ayakkabı, çizme) mest etmenin şartları:

1. **Kişi abdestli iken çarıklarını giymiş olması:** Delili, Allah'ın Resulü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in Muğîre için:

«دَعْهُمَا فَإِنِّي أَدْخَلْتُهُمَا طَاهِرَتَيْنِ».

***"Onları bırak ben onların ikisini temiz (abdestli) olarak giydim"** demiştir.*

2. **Çarık veya çorapların temiz olması: Şayet temiz olmazlarsa mest yapılmaz.** Bir gün Allah'ın Resûlü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) sahabesi ile ayaklarında çarıkları ile beraber namaz kılarken onları ayağından çıkarmış ve daha sonra ashabına Cebrail'in kendisine gelerek çarıklarında necaset olduğunu haber verdiğini bu haber üzerine onları çıkartmak zorunda kaldığını haber vermiştir.

3. **Mest sadece namaz abdesti gibi normal abdestte yapılmalıdır.** Cünüp kimse ayaklarını mest edemez, böyle bir kişi su bulduğu takdirde bütün vücudunu yıkamalıdır. Bunun delili ise şu hadisi şeriftir: Safvan Bin Assal'ın (Allah ondan razı olsun) Allah'ın Resulü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'den yaptığı şu rivayette şöyle der:

   «أَمَرَنَا رَسُولُ اللهِ ﷺ إِذَا كُنَّا سَفَرًا أَلاَّ نَنْزِعَ خِفَافَنَا ثَلاَثَةَ أَيَّامٍ وَلَيَالِهِنَّ إِلاَّ مِنْ جَنَابَةٍ وَلَكِنْ مِنَ غَائِطٍ وَبَوْلٍ وَنَوْمٍ»

   "Allah'ın Resulü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) yolculukta olduğumuzda, cünüplük durumları hariç, büyük ve küçük ihtiyaca çıkma, uyuma durumlarında, geceleri ile beraber üç gün çarıklarımızı çıkarmamamızı emrederdi."

4. **Mestin müsaade edilen zaman dilimi dışında yapılması:** Mestin müddeti yolcular için geceleri ile birlikte üç gün, yolcu olmayanlar için gecesi ile birlikte bir gündür. **Ali Bin Ebi Talib'den şöyle rivayet eder:**

«جَعَلَ النَّبِيُّ ﷺ، لِلْمُقِيمِ يَوْمًا وَلَيْلَةً وَلِلْمُسَافِرِ ثَلاثَةَ أَيَّامٍ وَلَيَالِيَهُنَّ»

"Peygamber (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) mest müddetini yolcu olmayan için gecesiyle birlikte bir gün, yolcular için geceleri ile birlikte üç gün olarak kılmıştır."[15]

Mestin müddeti ne zaman başlayıp ne zaman biter?

Mestin müddeti abdestli olarak mesti giydikten sonra bu abdesti bozup ardından alınacak olan ilk abdestte yapılacak olan mest ile başlar. Mestin süresi yukarıda beyan edilen normal sürede biter fakat sürenin bitmesi abdesti bozmaz. Kişi abdestini bozana kadar abdestli sayılır.

HASTA NASIL TEMİZLENİR?

1. Kişi sağlıklı olsun, hastalıklı olsun küçük veya büyük tuvalete çıktıktan sonra her iki yolun çıkışında bulunan pislikleri su ile temizlemesi gerekir. Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) su ile temizlenirdi.[16]

---

[15] Hadisin senet ve metnini Müslim çıkarmıştır.

[16] Bak.Buhari: abdest kitabı, namaz babı, no:15.

A-Bu temizlik iki yolla olacaktır:

2. **İsticmar:** Taş, odun parçası, kumaş parçası, mendil v.b. şeylerle yapılan temizliktir. Bu şeyler manevi kıymeti olan şeylerden olmamalıdır. Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurur:

«إِذَا ذَهَبَ أَحَدُكُمْ إِلَى الْغَائِطِ فَلْيَذْهَبْ مَعَهُ بِثَلَاثَةِ أَحْجَارٍ يَسْتَطِيبُ بِهِنَّ؛ فَإِنَّهَا تُجْزِئُ عَنْهُ»

3. **"İçinizden biri büyük tuvaletine çıktığında yanına üç tane taş alıp bunlarla temizlensin, bu onu temizler."**
4. Özrü olmayan hastanın suyla temizlenmesi gerekir. Yani özrü olmayan hasta küçük hades (bevletmek gibi) meydana geldiğinde abdest almalı, cünüplük ve hayız gibi durumlardan sonra da gusül abesti almalıdır.
5. Şâyet imkansızlık, korku veya hastalık sebebi ile suyun kullanması mümkün olmazsa teyemmüm yapılır.
6. Kişi abdest almaya veya teyemmüm yapmaya gücü yetmezse bir başkası tarafından kendisine abdest veya teyemmüm aldırılır.
7. Abdest azalarından bazılarında sakat olup suyun değmesi sakıncalı olursa eller ıslatılarak yaralı olan bölümün üzeri mest edilir. Şayet bu şekilde mest

---

Müslim: Temizlik kitabı, büyük tuvaletten sonra su ile temizlenme babı. No:271.

edilmesi de sakıncalı ise bu su sürülmeyen bu yerin yerine geçmek üzere teyemmüm eder.

8. Abdest azalarından birinde sargı veya alçıya alınmışsa el ıslatılarak sargı üzerine mest yapılır.

9. Duvar ve benzeri temiz şeylerle teyemmüm etmek caizdir. Şayet duvar boyalı toprak cinsinden olmayan bir madde ile boyalı ise üzerinde toprak tozu olması gerekir.

10. Şayet toprak bulunamazsa teyemmüm etmek için bir kaba veya mendile toprak konulabilir.

11. Teyemmümlü biri abdestini bozmadıkça abdestli sayılır ve belli bir namaz vaktinde almış olduğu bir teyemmümle başka namazları da kılabilir. Cünüplükten teyemmüm eden biri cünüplük gerektirecek başka iş yapmadıkça gusül abdestli sayılır. Böyle bir kişi küçük abdesti bozacak işler yaptığında abdest gerektiren işler için teyemmüm almalıdır.

12. Hasta gücü yeterse bedenini her türlü pislikten temizlemeli veya temizletmelidir. Şayet buna gücü yetmezse bulunduğu hal üzere ibadetlerini yapabilir.

13. Kişi temiz bir şeyin üzerinde namaz kılmalıdır. Şayet namaz kıldığı yer kirli ise o yeri temizlemelidir. Şayet buna gücü yetmezse o hal üzerine namazını eda edebilir.

NAMAZ

Konu Başlıkları:

- **İslamda Namazın Önemi**
- **Namazın Fazileti**
- **Namazın Şartları**
- **Namazın Rükünleri**
- **İki Rekâtlı Bir Namazın Kılınış Şekli**
- **Namazın Sünnetleri**
- **Namazda Huşu**
- **Huşuyu Gizlemek**
- **Namazda Huşulu Olmaya Yardımcı Olan Sebepler**
- **Namazı Terk Etmenin Hükmü**
- **Tilavet Secdesi**
- **Sehiv Secdesi**
- **Namaz Sonrası Zikirler**
- **Namazı Bozan Şeyler**
- **Namazda Mekruh Olan Şeyler**
- **Namaz Vakitleri**
- **Namaz Kılınması Mekruh Olan Vakitler**
- **Nafile Namazlar**
- **Kadınların Namaz Kılmak İçin Camiye Gelmeleri**
- **Kadının Namazdaki Örtüsü**
- **İmamlıkta En Efdal Kişi**
- **Kimlerin İmamlığı Geçerli Olur?**
- **Cuma Namazı**
- **Cemaatle Namaz Kılmak**

- **Yolcunun Namazı**
- **Hastanın Namazı**
- **Cenaze Namazı**
- **Bayram Namazı**
- **Yağmur Namazı**
- **Husuf ve Küsuf Namazları**
- **İstihare Namazı**
- **Namaz Kılan Birinin Önünden Geçmek**

İSLAMDA NAMAZIN ÖNEMİ

Namaz, ibadeti çok eski zamanlardan beri bilinen bir ibâdettir. Bu ibâdet bütün semâvi dinlerce farz kılınmıştır.

İslam dini namaz ibâdetine çok büyük bir önem vermiştir. Namaz ibadetinin önemi Kur'an ve sünnette yer alan emirlerle vurgulanarak kulların onu asla terk etmemeleri konusun da uyarılmışlardır.

- Namaz dinin direğidir.
- Namaz cennetin anahtarıdır.
- Namaz amellerin en hayırlısıdır.
- Namaz, kıyamet günü kişinin ilk önce hesaba çekileceği ibadettir.
- Allah bütün Peygamberlerine ve gönderildikleri kavimlere namaz ibadetini farz kılmış peygamberlerin sonuncusu olan Hz Peygamberimize de bu emri şu şekilde vermiştir:

«اتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ»

"Kitaptan sana vahyedileni oku, namazı kıl."

- Felaha erecek olan mümin kulların en büyük özelliklerinden biri de namazı huşu içinde eda etmektir.

﴿قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ۞الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ۞﴾

- ***"Müminler felaha ermişlerdir. Onlar ki huşu içinde namazlarını kılarlar..."***
- Savaşta, barışta, hastalıkta, sağlıkta, korkuda, emniyette, yolcu olduğumuz veya olmadığımız durumlarda, -hasılı durum ve şartlar ne olursa olsun-

namazı edâ etmek her müslümanın üzerine farzdır. Namaz kılmak içinde bulunduğu durum ve şartlara göre kolaylaştırılmıştır. Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿فَإِنْ خِفْتُمْ فَرِجَالاً أَوْ رُكْبَانًا﴾

- ***"Şâyet korku içindeyseniz yürüyerek veya binek üzerinde (namazınızı eda ediniz"***
- Savaş ve korku halinde yürürken veya koşarken rükû ve secde yapmadan da namaz kılınabilir. Böyle durumlarda kıbleye dönmek farz değildir.
- Allahu Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

﴿وَلِلّٰهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ فَأَيْنَمَا تُوَلُّوا فَثَمَّ وَجْهُ اللّٰهِ﴾

- ***"Doğu da Allah'ındır batı da. Nereye yönelirseniz onun yüzüne yönelmiş olursunuz." (Bakara :115)***
- Allahu Teâlâ namazını vaktin çıkıncaya kadar tehir ederek bu konuda gaflet gösterenleri çok şiddetli bir şekilde uyarmıştır.

﴿فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ﴾

- ***"O namaz kılanlara yazıklar olsun. Onlar ki namazları konusunda gaflet içindedirler.." (Maun:4-5)***

NAMAZIN FAZİLETİ

Namaz kılmak islamın şartlarından ikincisidir ve iki şahadetten sonra en önemli şarttır.
Başka bir âyette Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ۝ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ﴾

"Gerçekten müminler kurtuluşa ermişlerdir. Onlar ki namazlarında huşu içindedirler." (Mu'minun:1-2)

Namaz, kul ile Rabbi arasında bir bağdır. Allah'ın Resûlü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurur:

«إِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا صَلَّى يُنَاجِي رَبَّهُ قَالَ اللهُ تَعَالَى فِي الحَدِيث القُطْسِي: قَسَمْتُ الصَّلاَةَ بَيْنِي وَبَيْنَ عَبْدِي نِصْفَيْنِ، وَلِعَبْدِي مَاسَأَلَ فَإِذَا قَالَ العَبْدُ: الحَمْدُ لله رَبِّ العَالَمِينَ قَالَ اللهُ تَعَالَى: حَمِدَنِي عَبْدِي. وَإِذَا قَالَ: الرَّحْمَنِ الرَّحِيم قَالَ اللهُ تَعَالَى: أَثْنَى عَلَي عَبْدِي، وَإِذَا قَالَ: مَالِك يَوْمِ الدِّينِ: قَالَ: مَجَّدَنِي عَبْدِي، فَإِذَا قَالَ: إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينَ قَالَ: هَذَا بَيْنِي وَبَيْنَ عَبْدِي وَلِعَبْدِي مَا سَأَلَ، فَإِذَا قَالَ: اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ المَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلاَ الضَّالِينَ قَالَ: هَذَا لِعَبْدِي وَلِعَبْدِي مَا سَأَلَ»

"Sizden biri namazında Allah'a yalvardığında; Yüce Allah bir kutsi hadiste beyan edildiği üzere şöyle buyurur: Namazı kendim ile kulum arasında ikiye ayırdım, kuluma dilediğini veririm; kulum "El-hamdü lillahi Rabbi'l- âlemin" dediğinde "Kulum bana hamd etti" derim. Kulum, "Er-Rahmanirrahim" dediğinde; kulum beni övdü derim. Kulum, "Maliki yevmiddîn" dediğinde; kulum beni yüceltti" derim. Kulum, "İyyake na'budü ve iyyake nestaîn" dediğinde, derim ki; bu kulumla benim aramdadır, kulumun istediği kabuldür. Kulum, "İhdina's-sırada'l-müstagîm, sıradallezine en'amte aleyhim, ğayri'l-madûbi aleyhim vela'd-dâllîn"

dediğinde; bu kulum içindir ve kulumun isteği kabuldür derim." [17]

Namaz ibadetlerin bahçesidir. Onda her türlü ibâdeti görmek mümkündür. Namaz insanın başı daraldığında ona yardımcı olur, her türlü kötülük ve ahlaksızlıklardan insanı alı kor. Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلاَة﴾

"Sabır ve namaz ile Allah'tan yardım isteyin." (Bakara:153)

Başka bir âyette şöyle buyurulur:

﴿اتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلاَةَ إِنَّ الصَّلاَةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ﴾

"Sana Rabbinden vahyedileni oku ve namazı kıl, muhakkak ki namaz bütün fahişeliklerden ve kötülüklerden korur." (Ankebut:45)

Namaz, müminlerin kalplerinin huzuru gözlerinin nûrudur. **Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem söyle buyurmaktadır:**

«جُعِلَتْ قُرَّةُ عَيْنِي فِي الصَّلاَةِ»

"Namaz gözümün nuru kılındı." [18]

Namaz hataları siler günahlara kefaret olur. **Allah'ın Resûlü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurur:**

---

[17] Müslim rivayet etmiştir.

[18] Ahmed ve En-Nesaî

«أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَنَّ نَهَرًا بِبَابِ أَحَدِكُمْ يَغْتَسِلُ فِيهِ كُلَّ يَوْمٍ خَمْسَ مَرَّاتٍ هَلْ يَبْقَى مِنْ دَرَنِهِ شَيْءٌ؟ قَالُوا لاَيَبْقَى مِنْ دَرَنِهِ شَيْءٌ، قَالَ وَكَذَلِكَ مِثْلُ الصَّلَوَاتِ الخَمْسِ يَمْحُو اللهُ بِهِنَّ الخَطَايَا»

"İçinizden birinin evinin önünde bir nehir olsa da günde beş defa burada yıkansa onda bir kir kalır mı? Dediler ki: Onda hiç bir kir kalmaz. Dedi ki: İşte aynı bu şekilde Allah, beş vakit namaz ile kişinin hatalarını siler götürür." [19]

Başka bir hadiste Allah'ın Resûlü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurur:

«الصَّلَوَاتُ الخَمْسُ وَالجُمْعَةُ إِلَى الجُمْعَةِ كَفَّارَةٌ لِمَا بَيْنَهُنَّ مَا لَمْ تَغْشَ الكَبَائِرَ»

"Beş vakit namaz kendi vakitleri arasında meydana gelen günahlara ve iki Cuma da ikisi arasındaki vakitler içinde meydana gelen günahlara kefâret olurlar." [20]

İbn-i Ömer'in Allah'ın Resûlü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'den rivayet ettiği hadiste şöyle buyurulur:

«صَلاَةُ الجَمَاعَةِ أَفْضَلُ مِنْ صَلاَةِ الفَذِّ بِسَبْعٍ وَعِشْرِينَ دَرَجَةً»

"Cemaatle kılınan namaz fert olarak kılınan namazdan yirmi yedi kat daha faziletlidir." [21]

İbn-i Mesud (Allah ondan razı olsun) şöyle der: Kim ki müslüman olarak yarın Allah'ın huzuruna çıkmak

---

[19] Buhari ve Müslim.
[20] Müslim.
[21] Buhari ve Müslim.

isterse (mahşerde onlarla çağrılacağı) şu namazlarını gereği gibi kılsın. Allah sizin Peygamberinize hidâyet yolları (sünnetleri) tayin etmiştir, işte bu namazlar hidayet yollarındandır . Şayet siz şu geri kalan gibi namazlarınızı evinizde kılarsanız peygamberinizin sünnetini terk ettiniz demektir ve şayet Peygamberinizin sünnetini terk ederseniz dalalete düşersiniz. İçinizden biri temizlenir (abdest alır) ve bunu en güzel bir şekilde yapar da daha sonra mescitlerden birine namaz kılmaya giderse Allah onun attığı her adım için bir sevap yazar, derecesini yükseltir ve günahlarını siler. Bizim içimizde ancak nifakları belli olanlar (cemaatle kılınana) namazdan geri kalırlardı. İçimizde öyle kişiler vardı ki ancak iki kişiye yaslanmak suretiyle namaza dursa da (cemaatle kılınan) namazdan geri kalmazlardı." [22]

NAMAZIN ŞARTLARI

Namazın şartları dokuzdur:

Bu şartlar yerine getirilmediği takdirde namaz olmaz: İslam, akıl, temyiz, hadesten taharet, necasetten taharet, avret yerlerini örtmek, vaktin girmesi, kıbleye yönelmek, niyet etmek.

Birinci Şart: Müslüman olmak; kafir biri hangi ameli işlerse işlesin işlediği amel kabul edilmez. Şu ayeti kerime bu duruma delil olmaktadır:

---

[22] Müslim.

«مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَنْ يَعْمُرُوا مَسَاجِدَ اللهِ شَاهِدِينَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ بِالْكُفْرِ أُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ وَفِي النَّارِ هُمْ خَالِدُونَ»

"Allah'a ortak koşanlar, kendilerinin kâfirliğine bizzat kendileri şahitlik ederlerken, Allah'ın mescitlerini imar etme hakları yoktur. Onların bütün işleri boş gitmiştir. Ve onlar ateşte ebedi kalacaklardır." (Tevbe:17)

İkinci Şart: Akıl; delinin aklı gelene kadar kendisinden kalem kaldırılmıştır. Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurur:

«رُفِعَ الْقَلَمُ عَنْ ثَلاَثَةٍ: النَّائِمُ حَتَّى يَسْتَيْقِظْ، الْمَجْنُون حَتَّى يَفِيقَ، الصَّغِيرُ حَتَّى يَبْلُغَ.»

"Üç sınıf insandan kalem kalkmıştır[23]: Uykuda olandan, uyanana kadar; deli olandan, aklı gelene kadar; çocuktan, bulûğa erene kadar."[24]

Üçüncü Şart: Akıl-bâliğ olmak: Allah'ın Resûlü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurur:

«مُرُوا أَبْنَائَكُمْ بِالصَّلاَةِ لِسَبْعٍ، وَاضْرِبُوهُمْ عَلَيْهَا لِعَشْرٍ وَفَرِّقُوا بَيْنَهُمْ فِي الْمَضَاجِعِ.»

"Çocuklarınıza yedi yaşına ulaştıklarında namaz kılmalarını emredin, şayet on yaşına geldikleri halde hâlâ kılmazlarsa onları dövün ve yataklarını ayırın." [25]

---

[23] Yani onlara günah yazılmaz.

[24] Hadisi ortaya çıkaranlar: İmam Ahmed yapmıştır.4/144, Ebu Davud: 4398, İbn-i Mâce 2041, En-Nesâî: 3432. Hadisin sahih olduğunu beyan edenler: El-Hakim 2/59, Elbânî: Sahıhu l'Câmii: 3512.

Dördüncü Şart: Hadesten temizlik; bu abdest veya gusül ile olur. Hadesten temizlenmenin on şartı vardır: Müslüman olmak, akıl, temyiz, niyet, niyet, temizlik bitene kadar aynı niyetin taşınması, abdesti gerektiren her hangi bir fiilin abdeste başlamadan önce tamamen kesilmesi, temizliğe başlamadan önce istinca veya isticmar yolu ile hükmen de olsa bir temizliğin yapılması, suyun temiz olması, suyun mübah olması, suyun cilde ulaşmasını engelleyen her türlü engelin ortadan kaldırılması, devamlı bir şekilde abdestini bozma durumunda olan biri için ibadet vaktinin girmiş olması. Bütün bedeni ve elbiseyi ve namaz kılınacak yeri her türlü pislikten temizlemek. Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

«وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ»

"Elbiseni temiz tut." (Müddesir:4)

Altıncı şart: Avret yerlerini örtmek: Avret yerlerini örtme imkanı olduğu halde, avret yerlerini örtmeden namaz kılanın namazının kabul olmayacağı konusunda islam alimleri görüş birliği içindedirler. Erkek veya kadın köle göbek ile diz kapağı arasını örtmelidir. Hür kadın namazda yüzü hariç bütün her yerini örtmelidir. **Allahu Teâlâ şöyle buyurur:**

«يَا بَنِي آدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ»

[25] Hadisi ortaya çıkaranlar: Ebu Dâvud çıkarmıştır. 495,496, Ahmed:2/187, El-Hakim 1/197. Elbânî hadisin sağlam olduğunu belirmiştir, El-İrva adlı esere bak 247.

"Ey Ademoğulları mescitlere giderken ziynetlerinizi (güzel elbiselerinizi) kuşanın." (El-Araf:31)
Burada mescitlerden kasıt namaza gelmek veya namaza durmaktır.

Yedinci şart: Vaktin girmesi. Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا﴾

"Namaz belirli vakitlerde kılınmak üzere müslümanların üzerine bir farz kılınmıştır." (Nisa: 103)

Cibril (Aleyhi-s'selam) vakitlerin başında ve sonunda Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'e imamlık etti ve ardından:

«يَا مُحَمَّد الصَّلَاةُ مَا بَيْنَ هَذَيْنِ الوَقْتَيْنِ»

"Ey Muhammed namaz vakitleri bu iki vaktin arasındadır." [26] ***Dedi.***

Sekizinci şart: Kıbleye yönelmek. Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ﴾

"Yüzünü Mescid-i Haram yönüne çevir nerede olursanız olun yüzünüzü o yöne doğru çeviriniz."
(Bakara:144)

---

[26] Hadisi Çıkaranlar: Ebu Davud (393, Ahmed (3/30), Tirmizi (149), Hakim (1/193). Hadisi Kadı İbn-i Arabi "Tirmizi'nin Şerhi" adlı eserinde sahih olduğu beyan etmiştir. 1/250-251). El-İrva'ya bak. Sh.249.

Dokuzuncu Şart: ***Niyet etmek. Niyetin yeri kalptir. Niyeti sesli yapmak bidattir. Bunun delili şu hadistir:***

«إِنَّمَا الأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ وَإِنَّمَا لِكُلِّ امْرِئٍ مَا نَوَى»

"Ameller niyetlere göredir ve insan için niyet ettiği amel vardır." [27]

NAMAZIN ERKÂNI

Namazın erkânı on dörttür. Namazın şartlarından biri eksik olduğunda namaz olmaz.

1. Gücü yetenin ayakta durarak namaz kılması. Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلاَةِ الْوُسْطَى وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ﴾

"Namazları ve orta namazını devamlı bir şekilde kılınız. Allah'a saygı ve bağlılık içinde ayakta namaz kılınız." (Bakara:238)

2. İftitah tekbiri. Delili şu hadistir:

«تَحْرِيمُهَا التَّكْبِيرُ وَتَحْلِيلُهَا التَّسْلِيمُ»

"(Namazın) girişi tekbirledir çıkışı selam vermektir."

3. Fatihanın okunması.
4. Rükû.
5. Rükûdan doğrulmak.
6. Secde etmek.

---

[27] Buhari:1. Müslim: 1907.

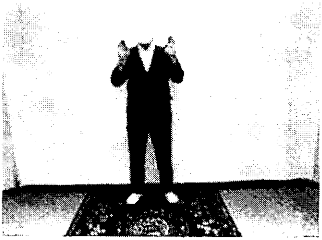
7. Secdeden doğrulmak.
8. İki secde arasında oturmak.
9. Bütün rükünleri acele etmeden ve hakkını vererek yapmak.
10. Tertip.
11. Son teşehhüt.
12. Son teşehhütte oturmak.
13. Peygamberimize salat-ı selam getirmek.
14. Önce sağa sonra sola selam vermek.

İKİ REKATLI BİR NAMAZIN KILINIŞ ŞEKLİ

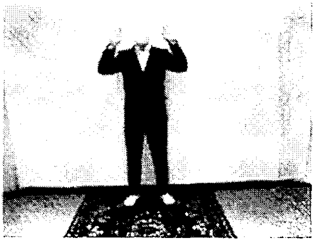
BİRİNCİ REKAT:

1. Öncelikle abdest aldıktan sonra sabah namazının iki rekat sünnetini veya farzını kılmaya içinden niyet edersin. Niyet kalpten yapılır, dil ile telaffuz edilmez.
2. Kıbleye dönülür, kollar omuz hizasına kadar kaldırılarak "Allahu Ekber" diyerek tekbir getirilir. **(Şekil:18)** Tekbir getirirken eller kulak hizasını geçecek şekilde kaldırılmaz. **Şekil:19**'da bu hatayı görmekteyiz.
3. Sağ el sol elin üzerine gelmek suretiyle göğüs üzerine bağlanır. **(Şekil:20)** Eller **Şekil:21**'de olduğu gibi de bağlanabilir. Daha sonra

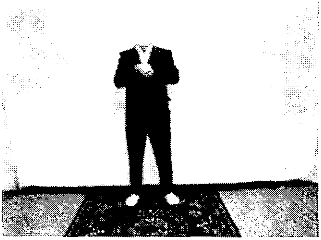
«أَعُوذُ بِاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»

Şekil:18

Şekil:19 (X)

Şekil:20

Şekil:21

"Eûzu billahi mineşşeytanirracîm, Bismillahirrahmanirrahim" denerek euzü-besmele şekilir.

Manası:

"Kovulmuş şeytanın şerrinden Allah'a sığınırım, Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla başlarım."

4. Daha sonra şu veya sünnette varit olan başka bir dua okunur.

«سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى جَدُّكَ وَلاَ إِلٰهَ غَيْرُكَ»

"Sübhaneke Allahumme vebihamdik, ve tebareke'smük, ve teâlâ ceddük ve la ilahe ğayruk."

"Allahım sana hamd ederek seni tesbih ederim. İsmin kutsaldır, şanın yücedir. Sen den başka ilah yoktur."

Daha sonra fatiha suresi okunur.

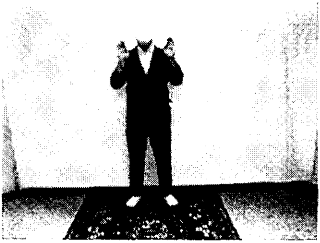
﴿الحَمْدُ للّٰه رَبِّ العَالَمِينَ۞الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۞مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ۞إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ۞إهْدِنَا الصِّرَاطَ المُسْتَقِيمَ۞صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ ، غَيْرِ المَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلاَ الضَّالِّينَ۞ (آمين)

"Hamd (ve övme ve övülme) âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur. O, rahmandır ve rahimdir. Ceza gününün sahibidir. (Rabbimiz!) ancak sana kulluk ederiz ve yalnız senden medet umarız. Bizi doğru yola kovuştur. Kendilerine lütuf ve ikramda bulunduklarının yoluna, gazaba uğramışların ve sapmışların yoluna değil!"
Amin!

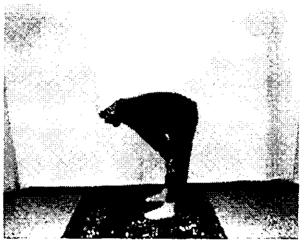
Ardından Kur'andan bir sure veya kolayına gelen birkaç âyet okur. Örneğin ihlas suresi okunabilir.

﴿قُلْ هُوَ اللّٰه أَحَدٌ۞ اللّٰه الصَّمَدُ ۞لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ۞وَلَمْ يَكُن لَّهُ كُفُوًا أَحَدٌ۞﴾

1-İki el kulak hizasına kadar kaldırıp tekrar tekbir getirerek rükuya gidilir. **(Şekil:22).** Sırt yere paralel bakacak şekilde düz tutulur. Baş secde mahalline bakacak şekilde sırt ile aynı hizada olur. **(Şekil:23).**

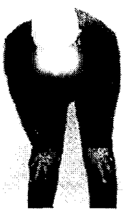
Şekil:22

Şekil:23

Üç defa: «سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ» ***"Sübhâne Rabbiye'l-azîm" "Ulu Rabbimi tesbih ederim"*** denir.

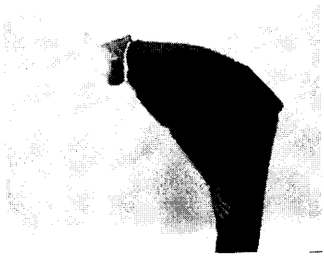
Eller diz kapaklarının üzerine olup parmaklar yere dik konumda olurlar. **(Şekil:24).** Rükuya aşırı derecede eğilip başı içeriye doğru bükmek yanlıştır. **(Şekil:25)**. Aynı zamanda rükuya tam eğilmeyip sırtın yere paralel gelmemesi de hatalı bir durumdur. **(Şekil:26).** Rükudan doğrulunca iki eli havaya kaldırıp dua etmek doğru değildir. **(Şekil:27)**

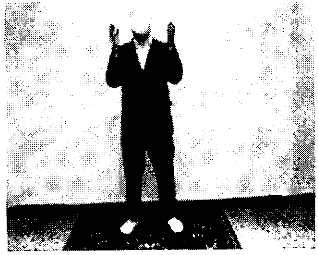
Şekil:24

Şekil:25 (X)

Şekil:26 (X)

Şekil:27 (X)

Namaz kılan kişi rükûdan doğrulurken elleri kaldırılarak:

«سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ، اللَّهُمَّ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ»

"Semiallahulimenhamideh"* *"Allah kendisine hamd edeni duyar. Rabbimiz! Hamd senin içindir." Der. **(Şekil:28)**

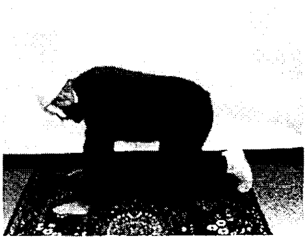

Şekil:28

3-Daha sonra tekbir getirerek secdeye gidilir. Secdeye giderken önce dizler daha sonra eller yere temas eder. Ayak parlarının uçları kıbleye bakmalıdır. **(Şekil:29)** Daha sonra kollar omuz hizasında açılarak eller yere konur. **(Şekil:30)**

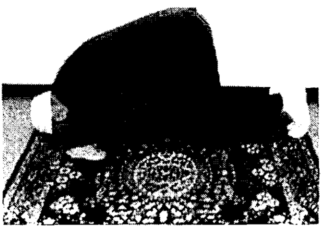

(Şekil:29)

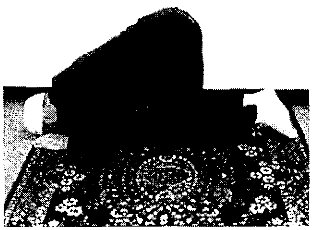

(Şekil:30)

Secdede ellerin içi, dizler, alın ve burnun yere değmesi gerekir. Ayak parmakları kıbleye doğru yönlendirilir, kol dirsekleri yere yapıştırmayıp, yukarıya doğru kaldırılmalıdır. **(Şekil: 31)**

(Şekil:31)

Şekil:32 (X)

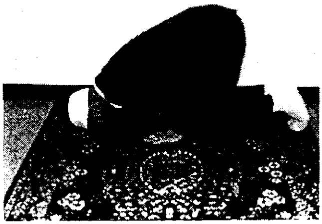
Şekil:32'de hatalı bir secde gösterilmektedir. Bu hatalı secde şeklinde ayak parmakları kıbleye bakmamaktadır. Kol dirsekleri yere yapışmış durumdadır.

Secdede üç defa: «سُبْحَانَ رَبِّيَ الأَعْلَى»

"Sübhane Rabbiye'l- â'lâ"

"En Yüce olan Rabbimi tesbih ederim." *Denir.*

Şekil:33'de secdede yapılan hatalardan başka bir hata gösterilmiştir. Bu hata şeklinde kol dirsekleri karın boşluklarına dayanmış eller baş hizasında olmamıştır.

Şekil:33 (X)

4-Daha sonra "Allahuekber" diyerek secdeden doğrularak oturuma geçilir. Eller iki dizin üzerine konulur ve:«رَبِّ اغْفِرْلِي وَارْحَمْنِي وَاهْدِنِي وَعَافِنِي وَارْزُقْنِي»

"Rabbi'ğfirlî, ve'rhamnî, ve'hdinî, ve âfinî, ve'rhamnî"

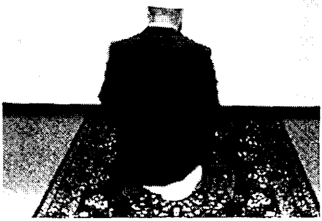
"Rabbim! Beni bağışla! Bana merhamet et! Bana hidayet et! Bana âfiyet ver! Beni rızıklandır!"

Şekil:34'de iki secde arasında doğru oturuş şekli gösterilmiştir. Dikkat edilirse bu oturuş şeklinde sağ ayak dik ve parmakları kıbleye bakmaktadır.

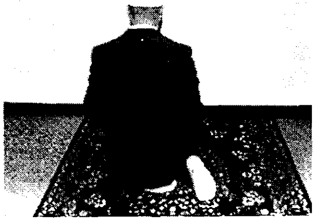

Şekil:34

Şekil:35 ve 36'da iki secde arasında sağ ayağın parmakları kıbleye döndürülmeyerek yanlış iki konum meydana gelmiştir.

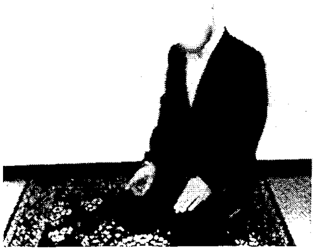

Şekil:35 (X)

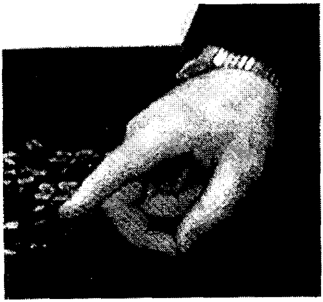
Şekil:36 (X)

Şekil:37'de iki secde arasında ve ilk teşehhütte oturuş şekli görülmektedir. Dikkat edilirse sağ elin işaret parmağı şahadet işareti yapmaktadır.

Şekil:37

Şekil:38 ve 39'da ise sağ elin işaret parmağının teşehhüt oturuşu esnasındaki yakın planda iki türlü şahadet işareti verişi görülmektedir.

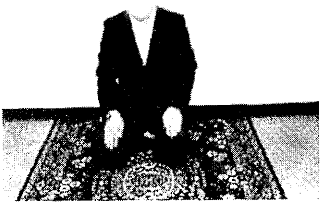

Şekil:38

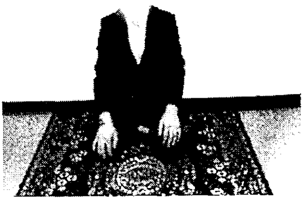

Şekil:39

Şekil:40'da iki secde arasında ve teşehhütte ellerin doğru konumu görülmekte, **Şekil:41**'de ise yanlış konumu görülmektedir:

Şekil:40

Şekil:41(X)

5-Daha sonra tekrar tekbir getirerek secdeye gidilir. Secdede üç defa:

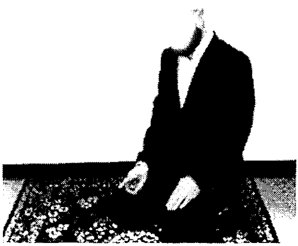
«سُبْحَانَ رَبِّيَ الأَعْلَى»

Denir.

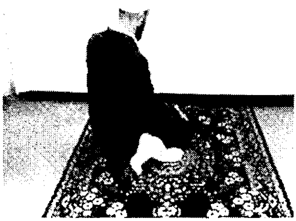
İKİNCİ REKAT

İkinci secdeden sonra ayağa kalkılır. Bu kalkış, ikinci rekata kalkış olmaktadır. Daha sonra ***"Eûzubillahimineşşeytanirracîm, Bismillahirrahmanirrahîm."*** denerek Fatiha suresi okunur. Ardından kısa bir sûre veya ezbere bilinen ayetlerden istenildiği kadar okunabilir. Daha sonra birinci rekatta olduğu gibi rükû ve secde yapılır. Secdeler daima iki defa yapılacaktır. İkinci secdeden sonra oturulur. Sağ elin parmakları yumularak işaret parmağı kaldırılır. Bu oturuşa teşehhüt oturuşu denir. **(Şekil:42)**

Eğer bu oturuş iki rekatlı bir namazın teşehhüt oturuşu ise veya dört rekatlı bir namazın son oturuşu ise bu durumda oturuşta teverrük yapılır. **Teverrük;** sağ ayağı dik ve parmaklar kıbleye yönelecek şekilde tutmak, sol ayağı ise sağ ayağın altından parmak uçları dışarı çıkacak şekilde çıkarmaktır. Teverrük yapmak son teşehhütlerde olmak kaydıyla namazın sünnetlerindendir. **(Şekil:43)**

Şekil:42

Şekil:43)

Bu oturuşta şu dualar okunur: (Teşehhüt duası)

«التَّحِيَاتُ لِلّٰهِ وَ الصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ وَالسَّلاَمُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلاَمُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللهِ الصَّالِحِينَ، أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ»

"Etttehiyyâtü lillahi ve's-salavâtü ve't-tayyibâtü es-selamü aleyke eyyühe'n-nebiyyu verammetullahi ve berakâtuhu, es-selamü aleyna ve ala ibadillahi's-salihin, eşhedü ella ilahe illallah ve eşhedü enne muhammeden abduhu ve resulühü."

Manası:

"Her türlü tâ'zim, her türlü övgüler, dualar, bütün güzel işler ibadetler Allah'a mahsustur. Ey Peygamber Allah'ın selamı, rahmeti, bereketi senin üzerine olsun. Allah'ın selamı bizim üzerimize ve Allah'ın salih kullarının üzerine olsun. Şahadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur. Yine şahadet ederim ki Muhammed Allah'ın kulu ve elçisidir."

*** *** ***

(Salavatlar)

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ »

"Allahümme salli ala Muhammed'in ve alâ âli Muhammed'in kemâ salleyte alâ İbrahîm'e ve alâ âli İbrahim'e inneke hamidu'm-mecîd."

Manası:

"Allahım! İbrahim'e ve onun ailesine rahmet ettiğin gibi Muhammed'e ve onun ailesine de rahmet et. Muhakkak ki sen övgüye layık olansın ve yücesin."

«اللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ»

"Allahümme bârik ala Muhammed'in ve alâ âli Muhammed'in kema bârekte alâ İbrahim'e ve alâ âli İbrahim'e inneke hamidu'm-mecid."

Manası:

"Allahım! İbrahim'e ve onun ailesini bereketlendirdiğin gibi Muhammed'e ve onun ailesine de bereketlendir. Muhakkak ki sen övgüye layık olansın ve yücesin."

*** *** ***

«اللّٰهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ، وَمِنْ عَذَابِ القَبْرِ، وَمِنْ فِتْنَةِ المَحْيَا والمَمَاتِ، مِنْ فِتْنَةِ المَسِيحِ الدَّجَّالِ»

"Allahümme innî euzü bike min azâbi cehennem ve min azâbi'l-gabri, ve min fitneti'l-mahya ve'l-memât ve min fitneti'l-Mesihi'd-deccal."

Manası:

"Allahım! Cehennem ve kabir azabından, hayatın ölümün ve Deccal'in fitnesinden sana sığınırım."

Daha sonra kişi dünyası ve ahireti için kendisine faydalı olabilecek her türlü duayı yapabilir. Namaz farz olsun, nafile olsun anne baba veya bütün Müslümanlar için genel olarak dualar edilebilir. Peygamberimiz İbn-i Mesud'a teşehhüdü öğretirken yukarıda sözü edilen

duaları ettikten sonra istediği şekilde başka dualarda da bulunabileceğini ifade eden hadis bu konuda genel bir hüküm belirtmektedir. Bu beyandan olmak üzere bir kişi sözü edilen dualardan sonra aşağıda gelen duayı okumasında bir beis olmaz. Fakat bu ve benzeri genel dualar yukarıda belirtilen dualardan sonra olmalıdır.

«رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ رَبَّنَا اغْفِرْلِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الحِسَابُ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ»

"Rabbenâ âtinâ fi'd-dünyâ haseneten ve fi'l-âhireti heseneten ve gınâ azâbennâr. Rabbenağfirlî veli valideye veli'l-mu'minûne yevme yegûmu'l-hisap bi rahmetike Yâ erhamer'r-âhimîn."

Manası "Rabbimiz! Bize dünyada ve âhirette iyilik ver, bizi cehennem ateşinden koru! Rabbim! Kıyamet günü beni, anne babamı ve bütün mü'minleri bağışla! Rahmetinle ey merhametlilerin en merhametlisi!"

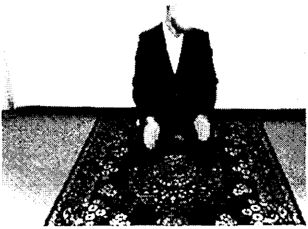
Daha sonra başını sağ tarafa yönelterek:

«السَّلامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ الله»

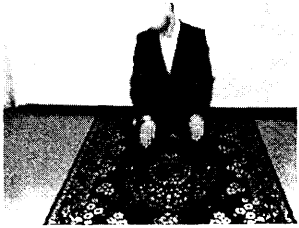
"Esselâmü Aleyküm ve rahmetullâh." diyerek selam verir. ***(Şekil:44)***

Manası:

"Allah'ın selâmı ve rahmeti üzerinize olsun." Ardından başını sol tarafa yönelterek aynı selamı verir. **(Şekil:45)**

Şekil:44

Şekil:45

İki rekatlı bir namaz bu şekilde bitmiş olur.

Namazdan sonra sünnette varit olan zikirler ve dualar yapılır. Ayet'el-kürsiyi okumak, ihlas, muavvizeteyn (Nâs ve Felak) surelerini okumak, diğer tesbihâtı yapmak gibi. Örneğin şu duayı yapmak gibi.

«اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ»

"Allahumme einnî alâ zikrike ve şükrike ve hüsni ibâdetike."

Manası:

"Allahım! Seni zikretme, sana şükretme ve güzel şekilde sana ibadet etme konusunda bana yardımcı ol!"

Namazların Farz ve Müekked (Ratib) Olan Sünnetlerini Gösteren Çizelge:

Namazların Adı		İlk Ratip Sünnetler	Farzlar	Son Ratip Sünnetler
1	Sabah	2	2	-
2	Öğle	4	4	2
3	İkindi	-	4	-
4	Akşam	-	3	2
5	Yatsı	-	4	2
Cuma Namazı		Tahiyyet'ül-Mescid namazı 2 rekat	2	Evde kılınırsa 2, camide kılınırsa 2+2

Bu çizelgede ratip (müekked) olan sünnetleri gösterdik. Öğle namazının farzının ardından kılınan iki rekat ratip sünnetten sonra, 2 rekat, ikindi namazının farzının öncesinde 2+2 şeklinde dört rekat, yatsı namazının farzından önce 2 rekat ratip (müekked) olmayan sünnet namazları olduğunu da ifade edelim.

NAMAZIN SÜNNETLERİ

1. İftitah Tekbirinde, rükûya giderken, rükûdan kalkarken ve üçüncü rekata kalkarken getirilen tekbirlerde elleri omuz hizasına kadar kaldırmak.
2. Elleri bağlarken sağ eli sol elin üzerine koyarak göğüs üzerine bağlamak.

3. Namazın başında açılış duası okumak. Bu konuda Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) den değişik dualar varid olmuştur. Sübhaneke duası gibi.
4. İlk okumaya başlandığında kovulmuş şeytandan Allah'a sığınmak. Yani (sesziz olarak ***"Eûzü billahimineşşeytanirracîm"*** demek sünnettir.
5. Fatihanın sonunda "Amin!" demek.
6. Fatihadan sonra küçük bir sûre veya okuyabildiği kadar Kur'andan âyetler okumak.
7. Rükûdan kalkış hariç bütün eğilip doğrulmalarda tekbir getirmek.
8. Beli düz tutup başı belin hizasında tutmak, parmakları açık tutmak kaydıyla ellerin iç kısımları ile iki diz kapağına dayayarak destek almak.
9. Rükûda üç defa «سُبْحَانَ رَبِّيَ العَظِيمِ» demek.
10. Rükûdan kalkınca «سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ اللَّهُمَّ رَبَّنَا لَكَ الحَمْدُ» demek.
11. **Rükuda şu durumlara dikkat edilmelidir:**
    Bacaklar ile gövde arasında 90 derecelik açı bulunmalı, bundan aşağıda veya yukarıda olmamalıdır. Sırt mümkün olduğu kadar düz olmalı, baş gövde ile aynı hizada olmalıdır ve gözler secde edecek yere bakmalıdır. Eller diz kapaklarına dayalı olmalı parmaklar ise yere dik konumda olmalıdır.
12. Secdede alın, burun, eller yere değmelidir. Eller omuz hizasında olup birbirinden omuzların genişliği kadar

açılmalıdır. El ve ayak parmakları kıble yönünde yere yapışık bir şekilde uzatılır.

13.Secdede yapılan zikirler:

«سُبْحَانَ رَبِّيَ الأَعْلَى»

"Sübhane Rabbiye'l-âlâ" **(üç defa).**

Şu duayı Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) rüku ve secdesinde çok yapardı:

«سُبحَانَكَ اللّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ، اللّهُمَّ اغْفِرْلِي»

14. "Sübhaneke Allahümme Rebbenâ ve bihamdike, Allahümmeğfirli."

15. "Allahım! Rabbimiz! Sana hamd ederek seni tesbih ederim. Allahım! Beni bağışla.!"

16.İki secde arasında oturuş şekli:

17. Sol ayak sağa doğru yatırılarak üzerine oturulur. Sağ ayak dikilerek parmaklar kıbleye döndürülür.

İki secde arasında yapılan dualar:

«اللّهُمَّ اغْفِرْلِي وَارْحَمْنِي وَاجْبُرْنِي وَارْفَعْنِي وَاهْدِنِي وَعَافِنِي وَارْزُقْنِي»

18. "Allahümmeğfirli, ve'rhamnî, ve'cburnî, ve'rfa'nî, ve'hdinî, ve âfini, ve'rzugnî."

Manası:

"Allahım! Beni bağışla, bana merhamet et, itaatine beni mecbur kıl, beni yükselt, bana hidayet et, bana afiyet ver, beni rızıklandır."

19.Dinlenme Oturuşu: İkinci secdeden sonra bir sonraki rekata kalkarken çok kısa bir zaman oturmak sünnettir.

20. Teşehhüdde oturuş şekli: Hadiste şöyle buyurulur:

21. "Allah'ın Resûlü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) teşehhüde oturduğunda sağ elini sağ dizinin üstüne, sol elini ise sol dizinin üstüne koyardı. Sağ işâret parmağı ile işâret ederdi ve gözü işaretinden ayrılmazdı." (Müslim).

22. Başka bir hadiste şöyle buyurulur:

23. "Peygamber (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) işâret parmağını kaldırdığında onu hareket ettirir ve böylece dua eder ve şöyle derdi: Bu işâret parmağının, bu işâreti şeytana demir (şişten) daha şiddetli gelir."

24. Teşehhütte Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)e salat ve selam getirmek.

25. Vitir namazında kunut duası okumak sünnettir.

26. Musibet indiğinde beş vakit namazda kunut duası yapmak sünnettir.

27. İkinci teşehhütte sol kalçanın üzerine oturarak sol ayağın parmaklarını sağ bacağın altından çıkarmak ve sağ ayağı parmaklar kıbleye yönelecek şekilde dik tutmak sünnettir.

28. Selam vermeden önce şu duaları yapmak sünnettir:

«اللَّهُمَّ إنِّي أعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ وَمِنْ عَذَابِ القَبْرِ، وَمِنْ فِتْنَةِ المَحْيَا وَالمَمَاتِ وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ المَسِيحِ الدَّجَّالِ»

"Allahumme innî euzü bike min azâbi cehennem ve min azâbi'l-kabri ve min fitneti'l-mehya ve'l-memat ve min el-Mesihi'd-Deccal."

Manası:

"Allahım! Cehennem ve kabir azabından, hayatın ve ölümün ve Mesihi'd-Deccal'in fitnelerinden sana sığınırım!"

«اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا، وَلاَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلاَّ أَنْتَ، فَاغْفِرْلِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ وارحمني إنك أنت الغفور الرحيم»

"Allahümme! İnnî zalamtü nefsî zulmen kesîran vela yağfirü'z-zünûbe illa ente, feğfirlî mağfireten min indeke, verhamni inneke ente'l-ğafûrü'r-rahîm."

Manası:

"Allahım! Ben nefsime çok zulüm ettim, günahları senden başka af edecek olan da yoktur. Katından vereceğin bir bağışla beni bağışla! Bana merhamet et! Muhakkak ki sen bağışlamayı seversin ve çok merhametlisin!" (Buhari –Müslim)

-

NAMAZDA HUŞU

Namazda huşu tercih edilen görüşe göre vaciptir. Huşusuz namaz kuru ağaca benzer. Huşusuz namaz sahibini münkerden korumaz. Namazda huşudan kasıt kalbin hazır bulunmasıdır. Kalbin hazır bulunduğu bir namaz cennete giriş sebeplerindendir. Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ۝الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ﴾

"Mü'minler felaha ermişlerdir. Ki onlar namazlarında huşu içindedirler." (Mü'minûn:1-2).

"Haşiûn" kelimesinin manası "korku duymak ve sükûnete ermek manalarına gelmektedir. İbn-i Kesir huşuyu şu şekilde açıklıyor: Huşu, sükûnete ermek, huzur bulmak, vakar ve tevâzu göstermek, Allah'tan korkmak ve O'nun murakabesini hissetmektir.

HUŞUYU GİZLEMEK

Huzeyfe (Allah ondan razı olsun) şöyle der: "***Nifak huşusuna karşı dikkatli olun. Ona dediler ki: Nifak huşusu nedir? Dedi ki: Cismi korkulu gördüğün halde kalbin korkmamasıdır.***"

Fudayl Bin İyad kişinin cisminin kalbinden daha huşulu görünmesi mekruh olduğunu ifade eder.

Salihlerden biri, namaz kılan birinin omuzlarını yukarı doğru çekmiş bir halde namaz kıldığını görünce:

"Ey filan kişi huşu omuzları çekmekte değil, huşu kalptedir" demiştir.

Başka bir ayette şöyle buyurulur:

﴿وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ﴾

"Allah'a saygı ve bağlılık içinde namaz kılın" (Bakara:3)

Namaz İslam'ın en önemli şartıdır ve onu huşulu bir şekilde eda etmek şeriatın isteğidir. Bu yüzden Şeytan, insanoğlunu bu büyük ibadetten alıkoymak için elinden gelen bütün gayreti gösterir. Şeytan şöyle der:

«ثُمَّ لَآتِيَنَّهُمْ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَانِهِمْ وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ»

"Daha sonra olara önlerinden, arkalarından, sağlarından ve sollarından geleceğim."

Şeytan her türlü vesileyi kullanarak insanların ecirlerini azaltmak için gayret eder. Huzeyfe (Radıyellahu anhü) şöyle der:

"Dininizden ilk olarak kaybedeceğiniz şey namazınızdaki huşu, ondan sonra kaybedeceğiniz ise namazın kendisidir. Ne namaz kılanlar vardır ki onlarda hayır yoktur, öyle zaman gelir ki mescide girip huşulu bir şekilde namaz kılan bir kişi dahi bulamazsınız."

NAMAZDA HUŞULU OLMAYA YARDIMCI OLAN BAZI VESİLELER

1. Namaz için yapacağımız ön hazırlığı en iyi şekilde yapmak.
2. Namazda rükû, secde ve diğer hareketlerin hakkını vererek sünnete uygun bir şekilde yapmak.
3. Namazda ölümü düşünmek.
4. Okumuş olduğumuz âyetlerin ve yapmış olduğumuz duaların manalarını düşünmek.

5. Ayetlerin manasını daha iyi düşünebilmek için ayetleri arasında durmak.
6. İmamın okurken, tecvit kaidelerine uygun olarak sesini güzelleştirmesi.
7. Kişinin namaz esnasındaki yakarışlarına Allahu Teâlâ'nın cevap vereceğinin bilincinde olması.
8. Namaz kılarken önümüzde bir duvar direk gibi herhangi bir engelin olması.
9. Kıyamda sağ eli sol elin üzerine koyarak göğüs üzerinden bağlanması.
10. Namazda secde edilecek yere bakılması.
11. Teşehhüt oturuşlarında şahadet parmağını ileri doğru dikçe tutarak hareket ettirmek. Unutulmamalıdır ki bu hareket şeytan için ona demirle vurmaktan daha ağırdır.
12. Namazda okuduğumuz sureleri ve duaları çeşitli kılmak yani her zaman hep aynı sureleri okumamak.
13. Secde ayeti okuduğumuz yerde tilavet secdesi yapmak.
14. Şeytandan Allah'a sığınmak.
15. Gelip geçmiş salih insanların namazlarında gösterdikleri büyük huşu örneklerini örnek almak.
16. Huşu ile kılınan namazın ecrinin ne kadar büyük olduğu bilinmeli.
17. Özellikle secdede ihlasla dua etmek.

18. Namazdan sonra sünnette varit olan duaları mutlaka yapmak.

19. Namaz kılınan yerde insanı namazda meşgul edecek ne varsa onları kaldırmak gerekir.

20. Kişinin namaz kıldığı elbise her türlü nakış, şekil ve resimlerden uzak olmalı.

21. Sidik veya büyük tuvalet olduğu durumlarda namaza durulmamalı.

22. Namazı uykunun bastıracağı bir vakte kadar ertelememek.

23. Uykulu birinin arkasında namaz kılmamak.

24.Şayet toprak üzerinde namaz kılınıyorsa namazda secde yerini düzlemekle uğraşmamak.

25. Okuyuşu sesli yaparak başkalarına rahatsızlık vermemek.

26. Namazda sağa, sola ve göğe doğru bakmamak.

27. Namazda esnememeye çalışmak.

28. Namazı kısa tutmaya çalışmamak.

29. Elbiseyi yerlerde süründürmemek.

NAMAZI TERK ETMENİN HÜKMÜ

Namazı terk etmenin hükmü konusunda çok eskiye dayanan kuvvetli bir ihtilaf vardır. Ahmed Bin Hanbel şöyle der: "Namazını terk eden kişi islam dininden

çıkartan bir küfür ile küfre girer. Tevbe edip namaza başlamadığı takdirde öldürülür. İmamı Ebu Hanîfe, İmamı Şafii ve İmamı Malik namazını terk edenin fâsık olacağını fakat kafir sayılmayacağını ifade etmişlerdir. Daha sonra bu alimler kendi aralarında namaz kılmayanın cezası konusunda ihtilafa düşmüşlerdir. İmamı Malik ve Şafii namazı terk edenin had cezasına çaptırılarak öldürüleceğini söylemişlerdir. Ebu Hanife böyle bir kişinin had cezasına çarptırılacağını fakat öldürülmeyeceğini ifade etmiştir.

Şeyh Muhammed Bin Useymin (r.a.) "Namazı Terk etmenin Hükmü" adlı eserinde namazı terk etmenin islam milletinden çıkaran küfür olduğunu bildirerek bu konuda kitabı ve sünneti hakem tayin etmenin gerekliliğini vurgulamaktadır. Onun bu konu ile sunmuş olduğu delillerin bir kısmını sizlere aktaralım. Kuranı Kerimden sunduğu delillerden bazıları şunlardır:

﴿فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَإِخْوَانُكُمْ فِي الدِّينِ﴾

"Şayet namazı kılar, zekatı verirseler onlar sizin kardeşlerinizdir." (Tevbe:11)

Bu ayette müşriklerle aramızda kardeşlik olabilmesi için onların şirkten tevbe etmeleri gerektiğini, namazı kılmaları gerektiğini ve zekâtı vermeleri gerektiğini şart koşmuştur.

﴿فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهَوَاتِ فَسَوْفَ يَلْقَوْنَ غَيًّا، إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا، فَأُولَئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ شَيْئًا﴾

"Nihayet onların peşinden öyle bir nesil geldi ki, bunlar namazı bıraktılar, nefislerinin arzularına uydular. Bu yüzden ileride sapıklıklarının cezasını çekeceklerdir. Ancak tevbe ederek iman edip salih amel işleyenler cennete girecekler ve en ufak bir şekilde dahi olsa bir zulme uğramayacaklardır." (Meryem:59-60)

Bu âyette namazı terk edip şehvet bataklığına batanların felaha ermeleri için tevbe edip iman etmeleri gerektiği bildirilmektedir. Onlar bu üç şartı yerine getirmedikçe kardeşimiz olamazlar.

SÜNNETTEN BAZI DELİLLER:

1. **Cabir Bin Abdullah Allah'ın Resûlü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)' den şöyle buyurur:**

« إِنَّ بَيْنَ الرَّجُلِ وَبَيْنَ الشِّرْكِ وَالْكُفْرِ تَرْكَ الصَّلاَةِ.»

"Kişi ile şirk ve küfür arasında namazı terk etmek vardır." [28]

2. **Büreyde Bin Husayb (Radıyellahü Anhü) Allah'ın Resûlü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'den şöyle buyurur:**

«الْعَهْدُ الَّذِي بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ الصَّلاَةُ فَمَنْ تَرَكَهَا فَقَدْ كَفَرَ»

"Bizim ile onlar arasındaki sözleşme namazdır kim namazı terk ederse küfre düşmüştür." [29]

---

[28] Müslim. İman kitabı.

[29] Ahmed, Ebu Davud, Et-Tirmizi, En-Nesaî, İbn-i Mace.

Buradaki adı geçen küfür dinden çıkartan küfürdür. Zira namaz mümin ile kâfir arasında bir ayraç kılınmıştır.

TİLAVET SECDESİ

Bir mümin secde âyeti okuduğu zaman tilavet secdesi eder. Kur'an-ı Kerim'de secde âyetlerinin yan tarafına secde âyetleri oldukları belirtilmiştir. Bir müslümanın üzerine düşen bu ayetlerden birine uğradığında secde yapmaktır. Bazı alimler bu âyetlerden birine uğrandığında secde yapmanın vacip olduğunu söylese de tercih gören görüş onun vacip olmadığı yönündedir. Zira Müminlerin Emiri Ömer Bin Hattab bir cuma namazında secde ayeti okumuş ve ardından okumuş olduğu bu âyet için secde yapmış başka bir cumada yine secde âyeti okumuş fakat bu sefer secde etmemiştir. Daha sonra "Allah bize (secde âyetleri okunduğunda) secde yapmayı farz kılmamıştır. Şayet dilersek bunu yaparız." Buyurmuştur ve sahabeler onun bu sözünü ret etmemişlerdir. Sahabenin ikrarı tilavet secdesinin farz olmadığını göstermektedir.

Tilavet secdesi nasıl yapılır?

Tekbir getirilerek normal secdeye gider gibi yedi uzvun yere değdirilmesi ile gerçekleşen secde yapılır. Secdede:

« سُبْحَانَ رَبِّيَ الأَعْلَى »

"Subhane rabbiyel âlâ." ***Manası: En yüksek olan Rabbimi tesbih ederim.*** **"Denir. Daha sonra dilerse:**

«سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْلِي»

«Sübhaneke'l-llahüme Rabbena ve bihamdik. Allahümme'ğfirlî.»

Manası:

"Allahım! Rabbimiz seni hamd ile tesbih ederiz! Allah'ım beni bağışla!"

Şayet dilerse şu meşhur dua da yapılabilir:

اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ وَ بِكَ آمَنْتُ وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ، سَجَدَ وَجْهِي لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُ وَصَوَّرَهُ وَشَقَّ سَمْعَهُ وَ بَصَرَهُ، بِحَوْلِهِ وَقُوَّتِهِ. اللَّهُمَّ اكْتُبْ لِي بِهَا خَيْرًا وَارْفَعْ عَنِّي بِهَا وِزْرًا وَاجْعَلْهَا عِنْدَكَ ذُخْرًا، وَتَقَبَّلْهَا مِنِّي كَمَا تَقَبَّلْتَهَا مِنْ عَبْدِكَ دَاوُدَ»

"Allahümme leke secettü ve bike âmentü ve aleyke tevekkeltü. Secede vechi lillahi'llezi halagahu ve savverahu ve şagga sem'ahu ve basarahu bi havlihi ve guvvetihi. Allahumme uktüb li biha hayran ve tegabbelhü minnî kema tegabbelteha min abduke Davud."

Manası:

"Allah'ım sana secde ettim! Sana iman ettim! Sana tevekkül ettim. Yüzüm onu yaratan, ona şekil veren, kuvvetiyle onun kulaklarını ve gözlerini yaratan Allah'a secde etti. Allahım bu secde vesilesi ile bana hayır yaz, onun vesilesi ile günahlarımı sil, onu senin yanında birikmiş bir hasene bana ulaştır. Bu secdeyi Davud (a.s.)'dan kabul benden de kabul buyur."

Daha sonra namazda ise tekbir getirerek ayağa kalkar namazda değilse tekbirsiz ve selamsız olarak kalkar.

SEHİV SECDESİ

Sehiv secdesi kişinin namazında eksiklik, fazlalık veya şüphe duyması sonucu hatanın telafisi için yapılması gereken secdeye verilen isimdir. Namaz kılan kişi rekat, rükû, secde sayısında bir eksiklik veya fazlalık yaparsa veya fazla veya bu konuda kuvvetli bir şekilde şüphe duyarsa sehiv secdesi yaparak oluşan bu hatayı telafi edebilir. Sehiv secdesi üç durum sebebi ile olur:

Bir: Fazlalık: Rükû, secde veya rekât adedinde bir fazlalık olduğu durumdur. Örneğin bir rekatta iki rükû veya üç secde yapmak, dört rekatlı bir namazı beş kılmak gibi. Böyle durumlarda sehiv secdesi selam verdikten sonra yapılır.

Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) dört rekatlı öğle veya ikindi namazının ikinci rekatından sonra selam vermiş sahabenin uyarısı üzerine dörde tamamlamış ve sonra selam vermiş ve ardından da sehiv secdesi yapmıştır.

İki: Eksiklik: Namazda vaciplerin biri unutulursa bunun telafisi için selam vermeden önce secde yapılır. Örneğin kişi dört rekatlı bir namazda ikinci teşehhüdü unutmak, secdede ***"Subhane Rabbiye'l- a'lâ"*** demeyi, veya rükûda ***"Subhane Rabbiye'l-azîm"*** demeyi unutmak gibi durumlarda selamdan önce sehiv secdesi yapılmalıdır. Abdullah İbn-i Buhayne'den rivayet edilen bir hadiste Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) öğle namazını kılarken birinci teşehhüde oturmayı unutur

ve ikinci teşehhütte selamdan önce iki secde yapar ve daha sonra selam vererek namazı bitirir.

Üç: Şüphe: Kişinin namazında eksik mi veya fazlalık mı olduğunu bilmemesi durumudur. **Bu durumu iki gurupta inceleyebiliriz:**

Birinci Durum: Kişinin namazında yapmış olduğu fazlalık veya eksiklik konusunda her hangi birinin ağır basması durumu. Bu durumda ağır basan ihtimalin üzerine hareket eder ve selam verdikten sonra secde eder.

İkinci Durum: Şayet kişi namazında eksik mi yaptı yoksa fazlalık mı yaptı bunu bilmiyorsa ve bu konuda iki ihtimalden hiç biri diğerine üstün gelemiyorsa bu durumda kişi namazını eksik kılma ihtimalini dikkate alarak tamamlar ve selam vermeden sehiv secdesi yapar.

Namazda rekatların adedi konusunda hata yapan kişi hatırladığında az kılmışsa eksik kalanı tamamlar ve selamdan önce veya sonra iki secde yapar. Bu konuda efdal olan Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) secdeyi selamdan önce yaptığı durumlarda secdeyi önce yapmak sonra yaptığı durumlarda da sonra yapmaktır.

NAMAZ SONRASI ZİKİRLER

1. **Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) namazı bitirdiğinde üç defa tevbe istiğfar ederdi.**
2.

«اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ يَاذَا الجَلَالِ وَالإِكْرَامِ»)

Manası:

"Allahım! Sen selamsın (barış ve güven verensin). Selam senden gelir. Ey haşmet ve ikram sahibi, Senin şanın yücedir." (Müslim)

3. **Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) her namazın ardında şöyle derdi:**

«لاَإِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِير، اللّهُمَّ لاَ مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتُ وَلاَ مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ وَلاَ ينفَعُ ذَا الجَدِّ مِنْكَ الجَدُّ»

Manası:

"Allah'tan başka hak ilah yoktur ve O'nun ortağı da yoktur. Mülk O'nundur, hamd O'nadır, O her şeye kadirdir. Allahım! Senin verdiğin şeye kimse engel olamaz. Engellediğin şeyi de kimse veremez. Senin katında servet sahibinin serveti asla fayda vermez, güç ve kuvvet sahibi ancak sensin." (Muslim)

4. **Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) her namazın ardında şu şeylerden Allah'a sığınırdı:**

«اللّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الجُبْنِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ البُخْلِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ أَرْذَلِ العُمُرِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الدُّنْيَا وَعَذَابِ القَبْرِ»

Manası:

"Allahım! Korkaklıktan Sana sığınırım! Cimrilikten Sana sığınırım! Yaşlılığın getirdiği acizlikten Sana sığınırım! Dünyanın fitnelerinden ve kabir azabından Sana sığınırım!"

5. **Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurur:**

«مَنْ قَرَأَ آيَةَ الكُرْسِي دُبُرَ كُلِّ صَلاَة، لَمْ يَمْنَعْهُ مِنْ دُخُولِ الجَنَّةِ إِلاَّ المَوْتُ»

"Kim ki her namazın ardından Ayete'l-Kürsiyi okursa onun ile cennet arasında sadece ölüm vardır."
(Hadis Sahihtir. En-Nesaî rivayet etmiştir.)

6. **Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) Muaz'a şöyle söylemiştir:**

«وَاللهِ إِنِّي أُحِبُّكَ، فَقَالَ: أُوصِيكَ يَامُعَاذُ: لاَ تَدَعَنَّ دُبُرَ كُلِّ صَلاَة تَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ»

Manası:
"Allah'a yemin olsun ki ben seni seviyorum. Dedi ki: sana şunları tavsiye ederim Ya Muaz: Her namazın ardından şu duayı yapmayı unutma: «Allahım! Ben senin zikrin, şükrün üzerindeyim ve sana en iyi bir şekilde ibadet etme yolundayım.»

NAMAZI BOZAN ŞEYLER

1. Bilerek yemek içmek. Bu konuda farz namazda icmâ vardır. Nafile bir namazda Yemek alimlerin çoğuna göre namazı bozar.
2. Maslahat olmadan bilerek konuşmak.
3. Namazın erkanından veya şartlarından birini bilerek terk etmek.
4. Çok hareket etmek.
5. Kişinin kendi sesini duyacağı kadar gülmesi.

NAMAZDA MEKRUH OLAN ŞEYLER

1. Namazın sünnetlerinden her hangi birini terk etmek mekruhtur.
2. Namaz kılınacak elbise veya bedenin kirli olması. (Zaruret hariç)
3. Elleri tam göbeğin üstünden bağlamak.
4. Namazda yukarıya veya göğe doğru bakmak.
5. Ağzı kapamak, elbiseyi yere değecek kadar uzun tutmak.
6. Kişi aç iken sofra kurulması halinde kişinin namaza başlaması.
7. Kişinin tuvaleti olduğu halde namaza durması.
8. Gece namazına kalkındığında insanın aşırı uykusu olması.
9. Mescitte kendine özel bir yer hazırlayarak burada namazını eda etmesi.

NAMAZ VAKİTLERİ

Her namazın belli bir vakti vardır. Her namaz kendi vaktinde kılınmalıdır. Allahu Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

﴿إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا﴾

Abdullah Bin Amr şöyle der: Peygamber (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurur:

«وَقْتُ الظُّهْرِ إِذَا زَالَتِ الشَّمْسُ، وَكَانَ ظِلُّ الرَّجُلِ كَطُولِهِ مَا لَمْ يَحْضُرِ الْعَصْرُ، وَقْتُ الْعَصْرِ مَا لَمْ تَصْفَرَّ الشَّمْسُ، وَقْتُ صَلَاةِ الْمَغْرِبِ مَالَمْ يَغِبِ الشَّمْسُ، وَقْتُ الْعِشَاءِ إِلَى

نِصْفِ اللَّيْلِ الأَوْسَطِ. وَقْتُ صَلاَةِ الصُّبْحِ مِنْ طُلُوعِ الفَجْرِ، مَا لَمْ تَطْلُعْ الشَّمْسُ، فَإِذَا طَلَعَتْ الشَّمْسُ فَأَمْسِكْ عَنِ الصَّلاَةِ فَإِنَّهَا تَطْلُعُ بَيْنَ قَرْنَي الشَّيْطَانِ.»

Manası:

"Öğle namazının vakti:Güneş tam ortada iken batıya doğru biraz meyletmesi ile başlar. Bir cismin gölgesi kendi boyuna eşit oluncaya kadar, (yani) ikindi vakti girene kadar sürer. İkindi namazının vakti; güneş iyice sararıncaya kadar devam eder. Akşam namazının vakti; güneşin batmasıyla başlar şafağın kırmızılığının kaybolması ile sona erer. Yatsı namazının vakti: Şafağın kırmızılığının kaybolması ile başlar gece yarısına kadar devam eder. Sabah namazının vakti: Fecrin doğması ile başlar güneşin doğması ile sona erer. Güneş doğduğunda namaz kılınmaz zira güneş şeytanın iki boynuzu arasından doğar." *(Müslim)*

NAMAZ KILINMASI YASAK OLAN VAKİTLER

Namaz kılınması yasak olan vakitler üçtür:

1. Sabah namazından sonra güneş bir mızrak boyu yükselinceye kadar namaz kılınmaz.
2. Güneş tam ortada iken namaz kılınmaz. Güneş bir eğildikten sonra namaz kılınabilir.
3. İkindi namazından sonra güneş batana kadar namaz kılınmaz.

Kişi vakte ait farz namazı bu yasak vakitlerde hatırlarsa hatırladığı anda kılabilir.

Şafiilere göre tahıyyetü'l-mescid ve abdest sonrası kılınan namaz bu yasak vakitlerde de olsa kılınabilir.

Cemaat farz namaza durduğunda fertlerin nafile namaz kılmaları doğru değildir.

NAFİLE NAMAZLAR

Meşruiyeti: Nafile namaz eksik kalabilecek farz namazların yerine geçmesi için ve namaz ibadetinin ecrinin büyük olduğu için meşru kılınmıştır.

Zira namazda olan fazilet hiçbir ibadette yoktur. Kıyamet günü insanın ilk hesaba çekileceği ibadettir. Allah'ın Resulü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurur:

«إِنَّ أَوَّلَ مَا يُحَاسَبُ بِهِ الْعَبْدُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ عَمَلِهِ الصَّلَاةُ، فَإِنْ صَلُحَتْ فَقَدْ أَفْلَحَ وَأَنْجَحَ، وَإِنْ فَسَدَتْ فَقَدْ خَابَ وَخَسِرَ، وَإِنْ انْتَقَصَ مِنْ فَرِيضَتِهِ شَيْءٌ قَالَ الرَّبُّ: أُنْظُرُوا هَلْ لِعَبْدِي مِنْ تَطَوُّعٍ؟ فَيُكَمَّلُ بِهَا مَا انْتَقَصَ مِنَ الْفَرِيضَةِ ثُمَّ يَكُونُ سَائِرُ عَمَلِهِ عَلَى ذَلِكَ»

Manası:

"Kıyamet günü kişinin ilk olarak hesaba çekileceği amel namazdır. Şayet namazı (salih bir amel olarak) tam çıkarsa kurtuluşa erer ve hesap verme işleminde başarılı kılınır. Şayet namazı eksik ve bozuk çıkarsa kaybeder ve hüsrana uğrar. Şayet kılması gereken farz namazlarda eksiği olursa Rabbi şöyle der: Bakın! Kulumun eksiklerini tamamlamak için kılmış olduğu nafile

namaz var mı? daha sonra bütün amelleri namaz konusundaki durumuna göre değerlendirilir."[30]
Nafile namazın evde kılınanı daha efdaldir. Peygamber (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurur:

«أَفْضَلُ الصَّلاَةِ صَلاَةُ الْمَرْءِ فِي بَيْتِهِ إِلاَّ الْمَكْتُوبَةَ»

"***Farz namazlar dışında en efdal namaz evde kılınan nafile namazlardır.***" (Buhari -Müslim)
*Namaz akıl baliğ olan her müslümana farzdır.

KADINLARIN CEMAATE KATILMAK İÇİN CAMİYE GELMELERİ

Şehvet ve fitne uyandıracak bir durumda olmamak kaydıyla kadınların cemaatle namaz kılmak için camiye gelmelerinde bir mahsur yoktur.

*Allah'ın Resulü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurur:

«لاَتَمْنَعُوا النِّسَاءَ حُظُوظَهُنَّ مِنَ الْمَسَاجِدِ إِذَا اسْتَأْذَنَّكُمْ»

"***Kadınları Mescidlerden nasiplerini alma konusunda sizden izin aldıkları sürece engellemeyin.***" (Müslim)

---

[30] (Sahihtir, Tirmizi ve diğerleri rivayet etmişlerdir. Sahıhu'l-Camii:2016.)

KADININ NAMAZDAKİ ÖRTÜSÜ

Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurur:

«لاَيَقْبَلُ اللهُ صَلاَةَ حَائِضٍ إلاَّ بِخِمَارٍ»

"Allah hayız görmeye başlamış bir kızın namazını başını örtmedikçe kabul etmez."

Kadınlar namazlarında el ve yüzler hariç bütün bedenlerini örtmelidir. Fakat kendileri mahremleri olmayan erkeklerin görmesi durumunda bütün bedenlerini örtmelidirler.

İMAMLIKTA EFDAL OLAN KİŞİ

Allah'ın kitabı olan Kur'anı en iyi okuyan kişi imamlıkta önceliklidir. Şayet imam olabilecek kişiler Kur'anı güzel okumada eşit iseler Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) sünnetini daha iyi bilen kişi imam olmalıdır. Bunda da eşit iseler en önce hicret eden kişi imam olmalıdır. Şayet bun dada eşit iseler daha yaşlı olan imam olmalıdır.

KİMLERİN İMAMLIĞI GEÇERLİ OLUR

1. En az yedi yaşında, doğruyu yanlıştan ayırt edebilecek çağdaki çocuğun kıldırdığı namaz makbuldür.

2. Gözleri görmeyen bir kişinin imamlığı makbuldür.

3. Farz namaza niyet etmiş birinin arkasında nafileye niyet etmiş biri nafile namaz kılabilir. Zira

Sahabelerden Muaz Allah'ın Resûlünün imamlığında, yatsı namazını cemaatle kıldıktan sonra kendi kavmine dönüp onlara yine yatsı namazında imamlık yapmıştır. Bu durumda Muaz'ın ikinci namazı nafile namaz olurken kavminin namazı farz namaz olmuştur.

4. Teyemmümlü insanın abdestli insana imamlık yapması caizdir.
5. Yolcunun yolcu olmayana imamlığı caizdir.
6. Oturarak namaz kılmak durumunda kalan kişinin imamlığı caizdir.

CUMA NAMAZI

Cuma namazı akıl baliğ olmuş her erkek Müslüman'a farzdır.

Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَى ذِكْرِ اللهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ..﴾

"Ey İman edenler! Cuma günü namaza çağrıldığında alışverişi bırakarak Allah'ı zikretmeye koşunuz." *(Cuma:62)*

CEMAATLE NAMAZ KILMAK

*Allah'ın Resûlü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) Buhari ve Müslim'in rivayet ettiği bir hadiste şöyle buyurur:

«صَلَاةُ الرَّجُلِ فِي جَمَاعَةٍ تَزِيدُ عَلَى صَلَاتِهِ فِي بَيْتِهِ وَ صَلَاتِهِ فِي سُوقِهِ بِضْعًا وَعِشْرِينَ دَرَجَةً..»

"Erkeğin cemaatle kıldığı namaz evde veya iş yerinde kıldığı namazdan yirmi küsur derece daha efdaldır."

*Allah'ın Resûlü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) İbn-i Mace'nin rivayet ettiği sahih bir hadiste şöyle buyurur:

مَنْ سَمِعَ النِّدَاءَ فَلَمْ يَأْتِهِ فَلاَ صَلاَةَ لَهُ إِلاَّ مِنْ عُذْرٍ»

"Ezanı duyduğu halde özürsüz olarak namaza gelmeyenin namazı kılınmamış gibidir."

YOLCUNUN NAMAZI

Yolcu dört rekatlı namazları ikişer rekat olarak kılar. Aynı zamanda öğle ile ikindiyi veya akşam ile yatsıyı cem'i te'hir veya takdim ile kılabilir.

*Enes Bin Malik (r.a) şöyle der:

«كَانَ رَسُولُ اللهِ ﷺ إِذَا ارْتَحَلَ فِي سَفَرِهِ قَبْلَ أَنْ تَزِيغَ الشَّمْسُ أَخَّرَ الظُّهْرَ إِلَى وَقْتِ العَصْرِ ثُمَّ نَزَلَ فَجَمَعَ بَيْنَهُمَا، فَإِنْ زَاغَتْ الشَّمْسُ قَبْل أَنْ يَرْتَحِل صَلَّى الظُّهْرَ ثُمَّ رَكِبَ.»

"Allah'ın Resûlü (Sallallahu Aleyhi Sellem)'in güneşin zevalinden sonra yolculuğa çıkarsa öğleyi ikindinin vaktine erteler ve ikisini birlikte kılardı ve şayet yolculuğa çıkmadan güneş zevale uğramışsa öğleyi kılar sonra bineğine binerdi." (Buhari ve Müslim)

HASTANIN NAMAZI

- Hasta durumda olan bir kişi şayet gücü yeterse namazını ayakta kılmalıdır. Ayakta durmak kendisine

zor gelirse duvar değnek v.s. her hangi bir şeye yaslanarak da ayakta durabilir.

- Eğer buna da gücü yetmiyorsa namazını oturarak kılar. Bağdaş kurularak oturulması efdaldir.
- Buna da gücü yetmezse kıbleye dönmek şartıyla yan tarafına yatarak kılar. Sağ tarafa yatması efdaldır. Kıbleye dönmek zor gelirse kıbleye dönmesi şart değildir.
- Bu şekilde de kılması mümkün olmazsa ayaklarını kıble tarafa yönelterek sırt üzeri yatarak ta kılabilir. Şayet mümkün olursa başı hafifçe kaldırmak efdaldır.

- Hasta şayet gücü yeterse rüku ve secdeleri esas şekliyle yapmalıdır. Şayet buna gücü yetecek durumda değilse rüku için başını hafifçe eğer, secde yapmak için ise başını rükudakinden biraz daha fazla olarak eğer. Şayet hasta kişi sadece rüku ve ya secdeden birini gerçek şekliyle yapmaya gücü yetecek durumda ise gücü yettiğini gerçek şekliyle yetmediğini de ima ile yapar.
- Şayet başıyla da ima edecek durumu yoksa rüku için göz kirpiklerini biraz yumar secde içinse öncekinden biraz daha yumar.
- Bunlardan hiçbirine gücü yetemiyorsa niyeti, tekbirleri, okumaları kıyam, rüku ve secdeleri hepsi için niyet ederek kalbiyle yapar.

- Şayet hasta namazlarını vaktinde kılmaya gücü yetmiyorsa iki namazı bir arada kılarak öğle ile ikindiyi ikisinden birinin vaktinde, yine akşam ile yatsıyı da ikisinin birinin vaktinde eda eder. Sabah namazı başkasıyla cem olmaz.

CENAZE NAMAZI

Cenaze namazı kılan kişi kalbi ile niyet ettikten sonra tekbir getirerek namaza başlar. Cenaze namazında dört tekbir getirilir.

- Birinci tekbirden sonra Euzü besmele çekilerek fatiha suresi okunur.
- İkinci tekbirden salavatlar okunur.
- Üçüncü tekbirden sonra şu dua okunur:

«اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا وَشَاهِدِنَا وَغَائِبِنَا وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا وَذَكَرِنَا وَأُنْثَانَا،
اللَّهُمَّ مَنْ أَحْيَيْتَهُ مِنَّا فَأَحْيِهِ عَلَى الإِسْلاَمْ، وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنَّا فَتَوَفَّهُ عَلَى الإِيمَانِ»

"Allahım! Ölümüzü-dirimizi, burada hazır bulunanlarımızı-hazır bulunmayanlarımızı, küçüğümüzü-büyüğümüzü, erkeklerimizi-kadınlarımızı bağışla! Allahım! Bizden kime hayat verirsen ona islamla hayat ver, bizden kimi vefat ettirirsen onun iman üzere vefat ettir!"

BAYRAM NAMAZI

Bayram Namazı iki rekattır. Bayram namazına özel meydanlarda kılınması efdaldır. Birinci rekatta yedi tekbir getirilir. Daha sonra fatiha suresi ardından da kısa bir sure veya bir büyük surelerin ayetlerinden bir bölümü okunur.

İkinci rekatta beş tekbir getirilerek tekrar fatiha ve ardından kısa bir sure veya uzun surelerden bir bölümü okunabilir.

Bayram namazına kadınların, çocukların gitmeleri sünnettir.

YAĞMUR NAMAZI

Yağmur geciktiğinde peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) bayram namazı için ayrılan meydana gelerek yağmur için dua etmiştir. Daha sonra kıbleye dönüp iki rekat namaz kılmıştır. Vücudunun üst tarafına giymiş olduğu giysisini de ters çevirmiştir.

HUSUF VE KÜSUF NAMAZI

Hz.Aişe'den (Radıyellahu Anha) rivayet edilen bir hadiste kendisi şöyle der:

«خُسِفَتْ الشَّمْسُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللهِ ﷺ، فَبَعَثَ مُنَادِيًا (الصَّلَاةُ جَامِعَةٌ) فَقَامَ فَصَلَّى أَرْبَعُ رَكَعَاتٍ فِي رَكْعَتَيْنِ وَ أَرْبَعُ سَجَدَاتٍ»

"Allahın Resûlü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) zamanında güneş tutuldu. Bunun üzerine Allah'ın

Resûlü bir tellal göndererek müslümanları camide namaza çağırdı ve iki rekatta dört rükû ve dört secde yaparak namaz kıldı."

Yine Aişe (Radıyellahu Anha)'dan rivayet edilen başka bir hadiste şöyle buyurulur:

«كُسِفَتْ الشَّمْسُ فِي عَهْدِ النَّبِيِّ ﷺ، فَقَامَ النَّبِيُّ ﷺ «فَصَلَّى بِالنَّاسِ ، فَأَطَالَ القِرَاءَةَ – فَهِيَ دُونَ قِرَاءَتِهِ الأُولَى– ثُمَّ رَكَعَ فَأَطَالَ الرُّكُوعَ دُونَ رُكُوعِهِ الأَوَّلِ، ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ فَسَجَدَ سَجْدَتَيْنِ ثُمَّ قَامَ فَصَنَعَ فِي الرَّكْعَةِ الثَّانِيَةِ مِثْلَ ذَلِكَ، فَسَلَّمَ فَقَدْ تَجَلَّتْ الشَّمْسُ، فَخَطَبَ النَّاسَ فَقَالَ: إِنَّ الشَّمْسَ وَالقَمَرَ لاَ يَنْكَسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ وَلاَلِحَيَاتِهِ، وَلَكِنَّهَا آيَتَانِ مِنْ آيَاتِ اللهِ يُرِيهِمَا عِبَادَهُ، فَإِذَا رَأَيْتُمْ ذَلِكَ فَافْزَعُوا إِلَى الصَّلاَةِ.. وَادْعُوا اللهَ فَصَلُّوا وَتَصَدَّقُوا..»

"Peygamber (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) zamanında güneş tutuldu ve insanları toplayıp namaz kıldı. Okumayı uzattı, ikinci rekattaki okuyuşu birinci rekattakinden daha kısa tutmak kaydıyla okumasını uzattı. Daha sonra rüku yaptı ikinciyi birinciden daha kısa tutmak kaydıyla rükuları uzattı. Sonra başını rükudan doğrulttu ve iki secde yaptı. Daha sonra ikinci rekata kalkarak birinci rekatta yaptığının aynısını yaptı. Daha sonra selam vererek namazını bitirdiğinde güneş doğmuştu. Daha sonra insanlara hitap ederek şöyle dedi: "Ey insanlar! Güneş veya ayın tutulmasının herhangi bir insanın ölümü veya doğumu ile alakası yoktur. Fakat bu olaylar Allah'ın insanlara gösterdikleri ayetlerden ikisidir. Tutulma durumunu gördüğünüzde

namaza sığının, Allah'a yalvarın, namaz kılın ve sadaka verin."

İSTİHARE NAMAZI

Cabir'in (Radıyellahu Anhu) şöyle der: Allah'ın Resûlü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) bize Kur'andan bir sûre öğretir gibi istihareyi öğreterek şöyle derdi: İçinizden biriniz bir şeyi yapmaya azmettiği zaman iki rekat nafile namaz kılarak ardından şöyle desin:

« اللّٰهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ، وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ، وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ العَظِيمِ، فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلاَ أَقْدِرُ، وَتَعْلَمُ وَلاَ أَعْلَمُ، وَأَنْتَ عَلاَّمُ الغُيُوبِ.

اللّٰهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الأَمْرِ خَيْرًا لِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي فَاقْدُرْهُ لِي، وَيَسِّرْهُ لِي، ثُمَّ بَارَكْ لِي فِيهِ.

وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الأَمْرَ شَرًّا لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي فَاصْرِفْهُ عَنِّي، وَاقْدِرْهُ لِي الخَيْرَ حَيْثُ كَانَ، ثُمَّ رَضِّنِي بِهِ.»

Manası:

Allahım! Senin ilmine danışıyorum, senin kudretinle kudret bulmak istiyorum, Senin büyük fazlından istiyorum. Muhakkak ki Senin her şeye gücün yeter benim ise yetmez. Sen her şeyi bilirsin ben ise bilemem, kayıpta olanları sadece sen bilirsin.

Allahım! Ezeli ilminde bu iş benim için benim dinim, dünyada ki yaşantım akıbetim (ahiretim) için hayırlı ise, beni bu iş yapmada başarılı kıl, onu bana kolaylaştır, onu bana bereketli kıl.

Allahım! Ezeli ilminde bu iş benim için benim dinim, dünyada ki yaşantım akıbetim (ahiretim) için kötü olacaksa, beni bu işten, bu işi de benden uzaklaştır. Bana her zaman hayırlı olanını nasip ederek beni bu nasip ettiğin şeyle hoşnut kıl!

NAMAZ KILANIN ÖNÜNDEN GEÇMEK

Allah'ın Resûlü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurur:

«لَوْ يَعْلَمُ الْمَارُّ بَيْنَ يَدَي الْمُصَلِّي مَاذَا عَلَيْهِ لَكَانَ أَنْ يَقِفَ أَرْبَعِينَ خَيْرًا لَهُ مِنْ أَنْ يَمُرَّ بَيْنَ يَدَيْهِ»

"Şayet namaz kılanın önünden geçen kişi kendisine hangi cezanın verileceğini bilseydi kırk... boyunca ayakta durmasının namaz kılanın önünü kesmekten daha hayırlı olacağını görecektir."

Ebu En-Nasr şöyle der: *Bilmiyorum, kırk gün mü, yoksa kırk ay mı, yoksa kırk sene mi dedi!*

(Buhari namaz kılanın önünü kesmek babında rivayet etmiştir.)

SON

SONUÇ

Allah'a hamd, Resulüne salat ve selamdan sonra..

Öncelikle bana bu kitabı bitirip İslam ümmetinin hizmetine sunmaya muvaffak kılan Allah'a hamd ediyorum.

Bu kitabımda okuyucularımıza dinimizin direği namaz ve ona hazırlık mahiyetinde olan hadesten ve necasetten teharet konularını ele aldım. Bu konuya direk ilgisi olan tuvalet adabı, abdest ve teyemmüm konularında da özet bilgileri resimlerle, kolay bir üslup kullanarak sunmaya gayret ettim. Kitabın hazırlanışında konu ile ilgili Arapça olarak kaleme alınmış çeşitli kaynaklardan tercüme yolu ile alıntılarım oldu.

Bir Müslüman namazdan uzak kaldığında derler ki "Filan namazı terk etmiştir". Aslını sorarsanız günahlarımız çoğalıyor ve huzura çıkmaya layık olamıyoruz. Günahlarımız bizi namazdan men ediyor. Yani bir yerde biz namazı değil; namaz günahlarımız sebebi ile bizi terk ediyor. Bu yaklaşımın daha mantıklı olacağını düşünüyorum. Zira namaz gibi namaz kişiyi

her türlü kötülükten men eder. Kötülükten men etmeyen namaz önce ruhen yok olur sonra da fiziki olarak çeker gider. Artık yakın huzura layık bir insan olmadığımızdan huzura kabul edilemeyiz. Öyleyse namaz ve günahlar arasında ters bir orantı var diyebiliriz. Namaz kılan insan huzura kabul edilme bahtiyarlığını halen yaşamakta olan mutlu ve huzurlu bir insandır. Yüce Allah'tan hepimize huzura çıkmaya layık kullardan kılmasını niyaz ederim.

Bu kitabın İslam ümmeti için faydalı bir kitap olmasını Allah'tan niyaz eder bütün okuyucu kardeşlerimizin bu fakir için hayır dualarda bulunmalarını istirham ederim.

Başka bir kitapta buluşmak üzere bütün okuyucularımı Allaha emanet eder kendilerine iki dünya saadetler diler ve bol secdeli günler geçirmelerini Cenabı Haktan niyaz ederim.

Fikri Göncü
15/04/1427 Hicri.
13/05/2006 Miladi.
Riyadh-K.S.A.

İçindekiler

الطهارة والصلاة

إعداد

فكري شكري قونجو

دار الورقات العلمية للنشر والتوزيع
الرياض- الشفا- هاتف: ٤٢٢٨٨٣٧ - فاكس:٢٩٨٣٤٠٧

الطهارة والصلاة

إعداد

فكري شكري قوجو

باللغة التركية

ردمك : ٤-٧-٩٨٠٧-٩٩٦٠

مطبعة دار طيبة - الرياض - ت ٤٢٨٣٨٤٠

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالشفا

ص.ب: ٣١٧١٧ - الرمز البريدي: ١١٤١٨ - الرياض هاتف: ٤٢٣٣٦٣٦١ - ٤٢٠٠٦٢٠